

Isirayila Mangɛɛ xa Taruxui Sɛniyenxi firin nde Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Isirayila mangɛɛ xa taruxui firin nde nan na. Yi kitaabui foloma Annabi Elise xa waxati nɛ, Annabi Eliya te koore ma temui naxɛ. Alatala na namijɔnmɛɛ firinyie xɛɛ nɛ Isirayila mangɛɛ xa waxati alako e xa Ala xa masenyi ti e bɛ. Na kawandi nu xɔrɔxɔma ki fanyi ra mangɛɛ xa xaxilitareja xa fe ra. E nu wama birafe kuyee fɔxɔ ra alɔ si kaafirie naxee nu na e rabilinyi. Kɔnɔ Annabi Elise naxa Alatala senbɛ magaaxuxi masen jama birin bɛ, e xa a kolon Ala senbɛ gbo kuyee senbɛ bɛ.

Yi kitaabui kui Isirayila xa taruxui nun Yudaya xa taruxui tagi rasaxi. Isirayila mangɛɛ nu kuyee batuma, e man nu nɔɛ xɔrɔxɔɛ dɔxɔma jama ma. E nu luma fe jaaxi raba ra e xa mixie ra temui birin. Mange ndee naxa kata gbilenfe ra na fe mɔoli fɔxɔ ra, kɔnɔ e mu nu wuya. Na kui, a rapɔnyi Alatala naxa Asiriya mangɛɛ xɛɛ Isirayila bɔxi ma, a xa nɔ Isirayilakae ra, a fa e xanin konyiya kui.

Na temui Yudayakae gbansan nan nu luxi bɔxi ma Ala nu bara naxan fi Annabi Iburahima bonsɔɛ ma. Mange fanyi ndee nu na e xa taruxui ya ma naxee fe birin naba alako kuye yo naxa batu na bɔxi ma. Ndee naxa sɛrɛxɛdubɛɛ mali alako Ala xa hɔrɔmɔbanxi xa yailan, mixie xa

batui raba sɛriyɛ ki ma. Kɔnɔ Sɛntanɛ nu luma e ratantan na. A rapɔnyi, mangɛ naxee bira kira ɲaaxi fɔxɔ ra, nee naxa a niya ɲama xa gbilen Ala waxɔnfe fɔxɔ ra. Na kui Ala naxa Babilɔn mangɛ xɛɛ Yudaya bɔxi ma, a xa nɔ mennikae ra, a fa e xanin konyiya kui.

Na birin findixi misaali belebele nan na to mixie bɛ. Ala fe birin nabama alako adamadie xa bira a xa sɛriyɛ fɔxɔ ra. Kɔnɔ xa adama mu tin lude na kira xɔn ma, a fama a tode na kira a xaninma dennaxɛ. Mixi mu nɔma yode Ala ma, a mu na sare sɔtɔ. Ala xa sɛriyɛ fan won bɛ. Ala xa won mali alako won xa lu na kira fanyi xɔn ma naxan won xaninma ariyanna. Amina.

Isirayila Mangɛɛ xa Taruxui Sɛniyɛnxi firin nde

Annabi Eliya nun Mangɛ Axasiya

¹ Akabu faxa xanbi, Mowabakae naxa muruta Isirayilakae xili ma.

² Axasiya naxa bira kelife a xa koore banxi kɔn na Samari, a maxɔnɔ a belebele ra. A naxa xɛɛrae rasiga Ekironkae xa ala Bali Sebutu maxɔrinde xa a nɔma yalande.

³ Na tɛmɛi Alatala xa malekɛ naxa a fala Annabi Eliya Tisibeka bɛ, «I xa siga Samari mangɛ xa xɛɛrae ya ra, i a fala e bɛ, <Ala mu na Isirayila bɔxi ma, wo to fa sigama Ekironkae xa ala Bali Sebutu maxɔrinde?»

⁴ Na xa fe ra, Alatala xa masenyi nan ya Axasiya bɛ, i mu goroma sade ma i saxi naxan

kon na. I faxama nɛ.»» Annabi Eliya to gɛ na falade mangɛ xa xɛɛrae bɛ, a naxa siga.

⁵ Xɛɛrae naxa gbilen mangɛ Axasiya yire. A naxa e maxɔrin, «Wo gbilenxi munfe ra?»

⁶ E naxa a yaabi, «Mixi nde nan muxu ralanxi, a a fala muxu bɛ <Wo gbilen mangɛ yire, naxan wo xɛɛxi, wo a fala a bɛ, Ala mu na Isirayila bɔxi tan ma, i to fa xɛɛrae xɛɛma Ekironkae xa ala Bali Sebubu maxɔrinde? Na xa fe ra, i mu goroma sade ma i saxi naxan ma. I faxama nɛ.»»

⁷ Axasiya naxa e maxɔrin, «Yi xɛmɛ nu na di, naxan wo ralanxi a yi wɔyɛnyi fala wo bɛ?»

⁸ E naxa a yaabi, «Fate maxabe kanyi nan nu a ra, bɛlɛti kiri daaxi xirixi a tagi.» Axasiya naxa a fala keren na, «Eliya nan a ra, na Tisibeka.»

⁹ A naxa sɔɔri mangɛ nde xɛɛ, naxan nu sɔɔri mixi tongo suuli yamarima, a xa Annabi Eliya suxu. Na to siga Eliya yire, a naxa a li a dɔxɔxi geya xun tagi. A naxa a fala Eliya bɛ, «Ala xa mixi, mangɛ naxɛ, a i xa goro!»

¹⁰ Eliya naxa a fala na sɔɔri mangɛ bɛ, naxan nu sɔɔri mixi tongo suuli yamarima, «Xa Ala xa mixi nan n na, tɛ xa goro keli koore ma, a xa i tan nun i xa mixi tongo suuli birin gan.» Na kui, tɛ naxa goro keren na, a a tan nun a xa mixi tongo suuli gan.

¹¹ Axasiya naxa sɔɔri mangɛ gbɛtɛ xɛɛ, na fan nun a xa sɔɔri mixi tongo suuli, e xa Eliya suxu. Na sɔɔri mangɛ naxa a fala Eliya bɛ, «Ala xa mixi, mangɛ naxɛ a i xa goro keren na!»

¹² Eliya naxa a yaabi, «Xa Ala xa mixi nan n na, tɛ xa goro keli koore ma, a xa i tan nun i xa

mixi tongo suuli gan.» Na kui Ala naxa te ragoro, a a tan nun a xa mixi tongo suuli gan.

¹³ Axasiya man naxa soori mange saxan nde xee, na fan nun a xa soori mixi tongo suuli ra. Na soori mange saxan nde naxa te geya kon na. A to Eliya yire li, a naxa a xinbi sin a bun ma, a a mayandi, «Ala xa mixi, n bara i maxandi, i xa kinikini n tan nun n ma mixi tongo suuli ma.

¹⁴ Ala bara te ragoro keli koore, a na soori mange firinyi singe nun e xa mixie gan. Kono yakosi, i xa kinikini muxu tan ma, i xa muxu ratanga na ma.»

¹⁵ Ala xa maleke naxa goro, a a fala Annabi Eliya be, «Wo birin xa goro. I naxa gaaxu a ya ra.» Eliya nun a tan soori mange naxa goro mange yire,

¹⁶ Eliya naxa a fala mange be, «Alatala xui nan ya, <Ala mu na Isirayila boxi tan ma, i to fa xerae xema Ekironkae xa ala Bali Sebulu maxorinde? Na xa fe ra, i mu goroma sade ma i saxi naxan kon na. I faxama ne.>»

¹⁷ Axasiya naxa faha alo Alatala a masen ki naxe Annabi Eliya saabui ra. A xunya Yoram naxa ti mange ra a joxoe ra Isirayila. Na raba Yudaya mange Yosafati xa di Yehorami xa mangeya je firin nde nan na, barima di mu nu na Axasiya tan be.

¹⁸ Axasiya xa taruxui donxoe, nun a fe naxee raba, na sebexi Isirayila mangée xa taruxui kui.

2

Annabi Eliya ratefe koore ma

¹ Beenun Alatala xa Annabi Eliya rate koore ma foye xungbe kui, Eliya nun a xa taalibi Elise nu kelife Giligali nɛ.

² Eliya naxa a fala Elise bɛ, «I xa lu be yandi, barima Alatala wama n xɛɛfe Beteli.» Kɔnɔ Elise naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n bara n kali n yetɛ nii ra, n mu gbilenma i fɔxɔ ra feo!» Na kui e firin birin naxa goro Beteli.

³ Namijɔnmɛ naxee nu na Beteli, nee to Elise to, e naxa a fala a bɛ, «I a kolon a Alatala i karamɔxɔ ratema nɛ koore ma to?» A naxa e yaabi, «Iyo, n a kolon. Wo wo sabari.»

⁴ Eliya naxa a fala a bɛ, «Elise, i xa lu be, barima Alatala wama n xɛɛfe Yeriko.» A naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n bara n kali n yetɛ nii ra, n mu gbilenma i fɔxɔ ra feo!» Na kui e firin birin naxa goro Yeriko.

⁵ Namijɔnmɛ naxee nu na Yeriko, nee to Elise to, e naxa a fala a bɛ, «I a kolon a Alatala i karamɔxɔ ratema nɛ koore ma to?» A naxa e yaabi, «Iyo, n a kolon. Wo wo sabari.»

⁶ Eliya naxa a fala a bɛ, «I xa lu be, barima Alatala wama n xɛɛfe Yurudɛn mabiri.» A naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n bara n kali n yetɛ nii ra, n mu gbilenma i fɔxɔ ra feo!» Na kui e firin birin naxa siga.

⁷ Namijɔnmɛ mixi tongo suuli naxa fa, e ti yire nde. E naxa Eliya nun Elise to Yurudɛn xure dɛ ra.

⁸ Eliya naxa a xa donma rate a ma, a a mafilifilin, a xure garin a ra. Xure naxa itaxun firin na, e fa giri e sanyi xaraxi ra.

⁹ E to nu dangife, Eliya naxa Elise maxɔrin, «I wama n xa munse raba i bɛ beenun n xa tongo i

xun ma?» Elise naxa a yaabi, «Yandi, n wama naxan xɔn, i xa xaxilimaya namijɔnmɛ daaxi dɔxɔ firin xa lu n ma.»

¹⁰ Eliya naxa a yaabi, «I fe xɔrɔxɔɛ nan maxɔrinxi na ki, kɔnɔ xa i n to, n tongoma i xun ma tɛmui naxɛ, na rabama nɛ i bɛ. Xa n mu tongoma i ya xɔri, na mu rabama i bɛ.»

¹¹ E sigama wɔyɛn na tɛmui naxɛ, soe nun gise tɛ daaxi naxa e rafatan, Eliya naxa te koore ma foye xungbe kui.

¹² Elise naxa a ya ti a ra, a gbelegbele, «N baba! N baba! Isirayila xa sɛnbɛma!» Na tɛmui a mu Eliya to sɔnɔn. A naxa a xa donma ibɔɔ firin na sunnunyi kui,

¹³ a fa Eliya xa donma tongo naxan bira bɔxi ma.

A naxa gbilen Yurudɛn xure dɛ ra.

¹⁴ A naxa xure ye garin donma ra Eliya naxan lu a yi ra, a a fala, «Eliya Marigi Alatala na minden?» Xure ye man naxa itaxun firin na alo a singe, Elise fa giri a sanyi xaraxi ra.

¹⁵ Yeriko namijɔnmɛɛ nu tixi e na a matofe. E naxa a fala, «Eliya xa xaxilimaya namijɔnmɛ daaxi bara dangi Elise ma.» E naxa siga a ralande, e sa e igoro a bɛ bɔxi.

¹⁶ E naxa a fala a bɛ, «I malima gbangbalanyi mixi tongo suuli na be muxu ya ma. E xa siga i marigi fende. Tɛmunde Alatala Xaxili bara a xanin, a sa a lu geya nde kɔn na, xa na mu a ra gulunba nde kui.» A naxa e yaabi, «Wo naxa e rasiga de.»

¹⁷ Kɔnɔ e to na fe maxɔrɔxɔ, a naxa tin na ra. E naxa na mixi tongo suuli xɛɛ Eliya fende. E

naxa a fen xi saxan bun ma, e mu a to.

¹⁸ E to gbilen Yeriko Elise yire, a naxa a fala e be, «N mu a fala xe wo be, wo naxa siga?»

Annabi Elise xa kaabanakoe singee

¹⁹ Yerikokae naxa a fala Annabi Elise be, «Muxu marigi, i a kolon yi taa fan sabbatide ra alo i a toxi ki naxe, konɔ a ye mu fanxi, xe fe mu sooneyaxi.»

²⁰ A naxa a fala e be, «Wo fa se sase neene nde ra n be, a nun foxe.» E naxa fa na ra.

²¹ A naxa siga ye dulonyi yire, a foxe woli ye ma, a fa a fala, «Alatala xa masenyi nan ya: <N bara yi ye yailan. A mu nimasee faxama sonon, a mu xe kanama sonon.>»

²² Sa kelife na loxe ma han to, na ye fanxi alo Annabi Elise a masenxi ki naxe.

²³ Annabi Elise naxa keli menni, a te Beteli. A to nu na kira xon ma, dimedi gali naxa mini taa kui, e fa a mayelede, a falafe ra, «Dangi, i tan lela kanyi!»

²⁴ A naxa a ya ragbilen e ma, a e danka Alatala xili ra. A to na raba, wulai sube firin naxa mini fotonyi kui, a mixi tongo naani nun firin iboo na dimɛ ra.

²⁵ Annabi Elise to keli menni, a naxa siga Karemele geya fari. A keli menni ne, a gbilen Samari.

3

Isirayila mangɛ Yorami

¹ Akabu xa di xeme Yorami naxa ti mangɛ ra Isirayila boxi ma Samari, Yudaya mangɛ

Yehosafati xa mangɛya ɲɛ fu nun solomasaxan nde ra. A mangɛya ɲɛ fu nun firin nan naba.

² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, kɔnɔ a xa yunubi rabaxi mu lu alɔ a baba nun a nga naxan naba. Yorami tan naxa Bali kuye rabira, a baba naxan ti.

³ Kɔnɔ a naxa bira Nebati xa di Yerobowami xa yunubi mɔoli fɔxɔ ra, naxan a niya Isirayila ɲama xa yunubi raba. A mu tin a makuyade na fe mɔoli ra.

Isirayilakae nun Mowabakae gerefe

⁴ Mowaba mangɛ Mesa nu xuruse nan demadonna. A nu duuti fima nɛ Isirayila mangɛ ma yɛxɛɛ yɔrɛ wulu kɛmɛ nun yɛxɛɛ kontonyi wulu kɛmɛ ra, e xabee saxi na nan fari.

⁵ Isirayila mangɛ Akabu faxa xanbi, Mowaba mangɛ naxa muruta Isirayila mangɛ xili ma.

⁶ Na kui mangɛ Yorami naxa mini Samari taa kui, a sa a xa soorie xun mato a ra Isirayila bɔxi birin ma.

⁷ A to a redi Mowaba gerefe ma, a naxa xɛɛra xɛɛ Yudaya mangɛ Yehosafati ma, a falafe ra, «Mowaba mangɛ bara muruta n xili ma, i tinma n malide a gerede?» Yehosafati naxa a yaabi, «Won birin nan tema Mowabakae gerede. N ma ɲama, i xa ɲama nan a ra, n ma soee, i xa soee nan e ra.»

⁸ A man naxa a maxɔrin, «Won tema kira mundun na?» Yehosafati naxa a yaabi, «Won tema Edon gbengberen yire nan na.»

⁹ Isirayila mangɛ, Yudaya mangɛ, nun Edon mangɛ to e ɲɛrɛ xi solofere, ye min daaxi naxa ɲɔn e xa soorie nun e xa xurusee yi ra.

10 Na kui Isirayila mangɛ naxa a fala, «Alatala bara wa won tan mangɛ saxanyie safe Mowabakae bɛlɛxɛ i.»

11 Kɔnɔ Yehosafati naxa e maxɔrin, «Alatala xa namijɔnmɛ yo mu na won ya ma, naxan nɔma Alatala xilide won bɛ?» Isirayila mangɛ xa mixi nde naxa a yaabi, «Annabi Elise na be, Safati xa di xɛmɛ, Annabi Eliya fɔxirabirɛ.»

12 Yehosafati naxa a fala, «Alatala xa masenyi na a yi ra.» Isirayila mangɛ Yehosafati nun Edon mangɛ naxa goro a yire.

13 Annabi Elise naxa a fala Isirayila mangɛ bɛ, «Munse na won tan tagi? Siga i baba nun i nga xa namijɔnmɛ yire.» Isirayila mangɛ naxa a yaabi, «Ade, barima Alatala yi mangɛ saxanyi xilixi nɛ be, a xa fa e sa Mowabakae sagoe.»

14 Annabi Elise naxa a fala a bɛ, «N bara n kali mangɛ Alatala ra, n naxan batuma, xa n mu binyɛ saxi Yehosafati xa ma nu, n mu tinma yati i xa ti n ya i nu.

15 Wo fa kɔra bɔnbɔɛ nde ra n bɛ.» A to kɔra bɔnbɔ fɔlɔ, Alatala naxa fa Elise ma,

16 a a fala a bɛ, «Wo yili wuyaxi ge yi gulunba kui.

17 Alatala yi nan masenxi, wo mu foye toma, wo mu tunɛ toma, kɔnɔ yi gulunba birin nafema nɛ ye ra, wo nun wo xa xurusee naxan minma.

18 Kɔnɔ na tan findixi fe xuri nan na Alatala bɛ. Naxan dangima a ra, a Mowabakae sama nɛ wo sagoe.

19 Wo e xa taa kantaxie nun e xa taa xungbee birin kanama nɛ. Wo e xa wuri bogilae birin nabirama nɛ. Wo e xa ye dulonyie birin dɛsɛma nɛ. Wo gɛmɛɛ rayensenma nɛ e xa xɛ fanyie ma.»

²⁰ Na kui gɛɛsɛgɛ sɛrɛxɛ ba tɛmɛi, ye naxa fa keli Edon biri ra, a bɔxi makoto ye ra.

²¹ Mowabakae to a mɛ a mangɛɛ na tefe e gereɗe, e naxa mixie malan naxee fata geresose ra, e fa ti Mowaba naaninyi ra.

²² E to keli gɛɛsɛgɛ gbe, sogɛ yanbɛ nu tixi na ye ma, a fa lu Mowabakae bɛ alɔ gulunba rafexi wuli nan na.

²³ E naxa a fala, «Wuli nan a ra. Mangɛɛ bara santidɛgɛma tongo e boore xili ma, e e boore faxa. Yakɔsi, Mowabakae won xɛɛ, won sa e xa see tongo.»

²⁴ E to Isirayilakae yonkinde li, Isirayilakae naxa keli, e e bɔnbɔ han e naxa e gi e ya ra.

²⁵ Isirayilakae naxa Mowaba taaɛ kana, e gɛmɛɛ ba na tɛtɛɛ ma, e e mawoli Mowabakae xa xɛɛ ma. E naxa ye dulonyie dɛsɛ gɛmɛɛ ra, e wuri bogilae birin nabira.

Kire Xareseti taa tɛtɛ gɛmɛɛ nan tun nu fa luxi. Laati kanyie naxa a rabilin, e a magɔɔ.

²⁶ Mowaba mangɛ to a to gere sɛnbɛ bara gbo a bɛ, a naxa santidɛgɛma kanyi kemɛ solofere tongo, e xa kira rabɔɔ sigafe ra Edon mangɛ yire, kɔɔɔ e mu nɔ.

²⁷ Na kui a naxa a xa di xɛmɛ singe tongo, naxan nu lan a xa ti mangɛ ra a jɔxɔɛ ra, a a ba sɛrɛxɛ ra taa tɛtɛ fari. Na tɛmɛi, xɔnɛ belebele naxa goro Isirayilakae ma, e fa e makuya Mowaba mangɛ ra, e gbilen e xa bɔxi ma.

4

Annabi Elise kaɗɗɛ giɗɗɛ nde malife

¹ Namijonme nde xa gine naxa a mawa Elise xon, a naxe, «I xa batula nde, naxan nu gaaxuma Alatala ya ra, n ma xeme nan nu a ra, konɔ a bara faxa. Mixi nde, naxan xa doni nu na a ma, na bara fa n ma di firinyie tongode, e xa findi konyie ra na doni joxɔɛ ra.»

² Elise naxa a fala a bɛ, «N noma munse rabade i bɛ? Munse na i yi ra banxi?» Gine naxa a yaabi, «Sese mu na n tan i xa konyi yi ra, fo ture pɔɔti keren.»

³ Elise naxa a fala a bɛ, «Siga, i xa se sase wuyaxi yefu. I naxa dondoronti gbansan fen, i xa a gbege nan fen.

⁴ I na gbilen banxi, i xa naade balan wo nun i xa die xun ma. I xa na ture pɔɔti keren ifili na se sase birin kui. Naxan na a rafe, i xa na dɔxɔ a xati ma.»

⁵ Na gine naxa siga, a sa se sasee yefu. A naxa so a xonyi a naade balan a tan nun a xa die xun ma. A xa die nu fa se sasee radangi a ma, a nu ture sa e kui.

⁶ A to ge se sase ndee rafede, a naxa a fala a xa di bɛ, «Se sase gbete man so n yi ra.» A xa di naxa a yaabi, «Se sase gbete yo mu na fa.» Na temui, ture fan naxa a iti.

⁷ A naxa sa na birin yaba Ala xa mixi Annabi Elise bɛ. Elise naxa a fala a bɛ, «Sa na ture mati, i fa i xa doni fi. Na temui wo nun i xa die xa balo na donxɔɛ ra.»

Sunamika xa di xeme

⁸ Loxɔɛ nde Annabi Elise naxa siga Sunami taa kui. Gine kuntigi nde nu na menni, naxan Elise karaxan a fo a xa a dege a xonyi. Sa kelife

na loxoe ma, xa Elise minima menni ra, a nu a degema naa ne.

⁹ Gine naxa a fala a xa mōri be, «N a kolon, yi xeme naxan luma dangi ra won xonyi, Ala xa mixi seniyenxi nan a ra.

¹⁰ Yandi, won xa konkoe lanmadi keren yailan a be banxi koore ra, won sade, teebili, gonyi, nun lanpui doxo a be naa kui, alako menni xa findi a malabude ra, a na fa won xonyi temui naxe.»

¹¹ Loxoe nde Elise naxa siga naa, a sa a malabu na konkoe kui.

¹² A naxa a fala a foxirabire Gexasi be, «Yi gine Sunamika xili ba.» Gexasi naxa a xili, gine naxa fa Elise yire.

¹³ Elise naxa a fala Gexasi be, «A fala yi gine be, <I bara fe gbegbe raba muxu be. Muxu tan noma munse rabade i be? Muxu xa fe fanyi fala mange be i xa fe ra, xa na mu soorie xa mange be?>» Gine naxa a yaabi, «N sabatixi n ma jama nan tagi.»

¹⁴ Na woyenyi masare dangi xanbi, Elise naxa Gexasi maxorin, «Awa, won xa munse raba yi gine be?» Gexasi naxa a yaabi, «Di yo mu a be, a xa mōri fan bara fori.»

¹⁵ Elise naxa a fala Gexasi be, «I man xa a xili.» Gexasi naxa na gine xili, gine naxa fa, a ti naade ra.

¹⁶ Elise naxa a fala a be, «Yi temui tamuna, i fama di baride, i a sa i kanke ma.» Gine naxa a fala, «Ade n marigi, Ala xa mixi, i naxa n tan i xa konyi gine mayenden.»

¹⁷ Na gine naxa tege, a di xeme bari na temui yati ma, alɔ Elise a fala a be ki naxe.

Sunamika xa di xa faxe

¹⁸ Na di to mo, loxoε nde a naxa siga a baba yire xe ma xe xaba temui.

¹⁹ A naxa a fala a baba be, «N baba, n xunyi n xonoma a jaaxi ra.» A baba naxa a fala a xa konyi be, «A xanin a nga xon ma.»

²⁰ Na konyi naxa a tongo, a a xanin a nga xon ma. Didi naxa lu a nga san ma han yanyi tagi, a fa faxa.

²¹ Gine naxa te a xa di ra, a a sa Ala xa mixi xa sade ma, a naade balan a xun ma, a mini.

²² A naxa a xa mōri xili, a a fala a be, «Yandi i xa konyi keren nun sofale keren so n yi ra, n xa siga na Ala xa mixi foxo ra, n man fama.»

²³ A xa mōri naxa a maxōrin, «To, i sigafe a tode munfe ra? Kike Neene Sali mu a ra, malabui loxoε fan mu a ra.» A naxa a yaabi, «I naxa kontofli.»

²⁴ Na kui, gine naxa a fala a sofale xa yailan a biyaasi ki ma. A naxa a fala a xa konyi be, «I xa sofale rapere mafurenyi ra. Won naxa ti kira xon ma de, fo n na a fala i be temui naxe.»

²⁵ E naxa e xun ti Ala xa mixi yire ra Karemele geya kon. Ala xa mixi to sa a to yire makuye, a naxa a fala a foxirabire be, «Na gine Sunamika nan fafe na ki.

²⁶ I gi i sa a maxōrin, «Munse niyaxi? Tana mu na i xa mōri ma? Tana mu na i xa di ma?» Gine naxa a yaabi, «Tana yo mu na,»

²⁷ konō a fefe Ala xa mixi yire li geya kon, a naxa bira a bun ma, a a sanyie suxu. Gexasi naxa wa a masigafe a marigi ra, konō Elise naxa a fala a be, «A lu na, a sunnunxi ne. Fe xoxoxoε

nde bara a soto, kono Ala na fe noxunxi n ma ne sinden, a mu n nakolonxi na ra.»

²⁸ Na temui gine naxa a fala a be, «N marigi, n di maxorin ne i ma? N mu a fala xe i be, i naxa n mayenden?»

²⁹ Annabi Elise naxa a fala a foxirabire be, «Keli, i i tagi ixiri, i xa n ma yisuxuwuri tongo, i siga mafuren na di yire, i n ma yisuxuwuri sa a yatagi ma. I naxa dugundi kira xon ma mixi xebufe ra.»

³⁰ Didi nga naxa a fala, «N bara n kali Alatala nun i tan xili ra, n mu sigama i xanbi.» Na kui e naxa keli, e birin naxa siga.

³¹ Gexasi tan nu bara ti yare, a Elise xa yisuxuwuri sa didi yatagi ma. Kono na di faxaxi mu a xui yo ramini, a mu a ramaxa. Gexasi naxa gbilen Elise ralande, a dentege sa a be, a naxe, «Didi mu kelixi de.»

³² Annabi Elise to so banxi kui, a naxa a li didi faxaxi saxi a xa sade ma.

³³ Elise naxa naade balan a tan nun na fure xun ma, a xa Alatala maxandi.

³⁴ A naxa te sade ma, a a itala didi fure fari. A naxa a de sa a de ma, a a ya sa a ya ma, a a belexee sa a belexee ma. A naxa lu na ki, han didi fate naxa wolen.

³⁵ Elise naxa so a maperefe konkoe kui, a man naxa gbilen te ra didi fari. Na temui didi naxa tison sanya solofere, a fa a ya rabi.

³⁶ Elise naxa Gexasi xili, a a fala a be, «Yi gine Sunamika xili ba.» Gine to fa Elise yire, Elise naxa a fala a be, «I xa di tongo.»

³⁷ Gine naxa fa a a xinbi sin Annabi Elise bun ma, a a sanyie suxu. Na temui a naxa a xa di

tongo, a mini.

Annabi Elise nun donse jaaxi

³⁸ Elise naxa gbilen Giligali. Na temui kaame nu dinxi boxi ra. Namijonmæ to nu doxi Annabi Elise san na, a naxa a fala a foxirabire be, «Tunde doxi te ma, i xa donse nde yailan yi namijonmæ be.»

³⁹ Keren naxa mini e ya ma, a siga burunyi bogi se ndee fende. A naxa sansi nde to, a na bogi gbegebe matongo, a e sa a xa donma kui. A to so namijonmæ yire, a naxa e maxaba, a e sa tunde kui, konɔ e mu a kolon se naxan a ra.

⁴⁰ Donse to ge rafalade, e birin naxa a don folo, konɔ e fefe a raso e de i, e naxa gbelegebele, e naxe, «Ala xa mixi, xone nde na yi donse ma tunde kui.» E mu no a donde.

⁴¹ Elise naxa a fala, «Wo farin nde tongo.» A naxa na nde sa tunde kui, a fa a fala, «Wo yi donse sa yi mixie be, e xa e dege.» Donse nu bara ge fande, xone yo mu nu na a i fa.

Annabi Elise taami rawuyafe

⁴² Mixi nde nan fa kelifa Baali Salisa. A nu fafe taami nun sansi bogi singee nan na Ala xa mixi xon ma, taami moxonen nun mengi neene beki keren. Annabi Elise naxa a fala a batula be, «I xa yi donse fi yi jama ma, alako e xa e dege.»

⁴³ A batula naxa a fala a be, «N yi donse itaxunma yi xeme keme birin na di?» Elise naxa a fala, «Donse itaxun yi mixie ra tun, alako e xa e dege, barima Alatala nan a masenxi, «Yi mixie birin e degema ne, taami donxoe man lu.»»

⁴⁴ Na kui a naxa taami itaxun e ra, e naxa a don han e luga, a donxɔɛ naxa lu alɔ Ala a masen ki naxɛ.

5

Naaman xa yalanyi kune fure ma

¹ Arami mangɛ xa sɔrie xunyi Naaman nu rafan a xa mangɛ ma. A tide nu gbo a xa mangɛ bɛ, barima Alatala xunnakeli fi Arami bɔxi ma a tan nan saabui ra. Kɔnɔ kune fure nu na yi sɔri xunyi gbangbalanyi ma.

² Lɔxɔɛ nde Aramikae to siga Isirayila gereɗe, e temedi nde suxu ne, e a xanin e xun ma, a xa findi Naaman xa gine xa konyi ra.

³ Na temedi naxa a fala a marigi bɛ, «Xa n marigi xa mɔri siga nu namijɔnmɛ yire, naxan na Samari, na nɔma ne yi kune fure bade a ma nu.»

⁴ Naaman naxa na dentɛge sa a xa mangɛ bɛ, temedi Isirayilaka naxan falaxi a bɛ.

⁵ Arami mangɛ naxa a fala Naaman bɛ, «I xa siga Samari. N bataaxɛ seɓema Isirayila mangɛ ma i xa fe ra.» Naaman naxa gbeti kilo keme saxon, xeɓema kilo tongo senni, nun donma tofanyi fu xanin a xun ma.

⁶ A naxa na bataaxɛ xanin Isirayila mangɛ xɔn ma, a nu seɓexi naxan kui, «N bara n ma sɔrie xunyi Naaman xɛɛ i yire, alako i xa kune fure ba a ma.»

⁷ Isirayila mangɛ to ge bataaxɛ xarande, a naxa a xa donma ibɔɔ, a fa a fala, «Pe, Ala nan n na, naxan faxɛ tima, naxan mixi rakisima, yi mangɛ to fa a falama n bɛ, a n xa kune fure ba mixi nde ma? Wo a mato, n tan bɛ, a wama gere nan xɔn.»

⁸ Ala xa mixi Elise to a mɛ, a mangɛ bara a xa donma iboo sunnunyi kui, a naxa xɛɛra xɛɛ mangɛ ma, a falafe ra, «I i xa donma ibooxi munfe ra? I naxan nabama, a xɛɛ n yire, alako a xa a kolon namijonmɛ nde na Isirayila boxi ma.»

⁹ Na kui, Naaman naxa siga a xa soee nun a xa soori ragise ra, a fa ti Annabi Elise xa banxi sode de ra.

¹⁰ Elise naxa mixi xɛɛ tande a falafe ra Naaman bɛ, «Sa i maxa Yuruden xure ma sanya solofere. Na kui i fate yalanma nɛ, i fa seniyeɛn.»

¹¹ Naaman naxa xonɔ na woyenyi ma, a nu fa siga a fala ra, «N joxɔ a ma, a minima nɛ nu n ya i, a a Marigi Alatala maxandi, a a belexɛ sa kune yire ma n fate i, kune fure xa ba n ma.

¹² Xure fanyi mu na n xonyi Damasi, alo Abana nun Farpara xuree, naxee dangi Isirayila xuree birin na? N mu noma n maxade xɛ menni, n seniyeɛn?» Na kui a naxa gbilen a xonoxi ra.

¹³ Konɔ a xa konyie naxa a fala a bɛ, «Xa yi namijonmɛ sa fe xoxoxɔɛ nde nan fala i bɛ nu, i mu a rabama xɛ nu? A to a falaxi i bɛ a i xa sa i maxa, a mu lanma xɛ i xa na raba?»

¹⁴ Na kui Naaman naxa goro Yuruden xure, a sin a xooɔra sanya solofere, alo Ala xa mixi a masen ki naxɛ. Na dangi xanbi a fate naxa fan alo dimedi, a seniyeɛn.

¹⁵ Naaman naxa gbilen Ala xa mixi yire, a tan nun a jɛɛ booree birin na. A to so, a naxa ti a ya i, a a fala, «N bara a kolon, Ala mu na dedɛ xa Isirayila boxi xa mu a ra. Yakosi, n bara i mayandi, i xa n ma buɔa rasuxu.»

16 Elise naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n naxan batuma, n mu nɔma i xa buɓa rasuxude.» Naaman naxa a karaxan a xa na rasuxu, kɔnɔ a naxa tondi.

17 Na tɛmɛi Naaman naxa a fala Elise bɛ, «Awa yire, i naxan nabama n bɛ, i xa be bɔxi bɛndɛ nde so n tan i xa konyi yi ra, sofale firin nɔma naxan xaninde. N wama sɛrɛxɛbade tife na bɛndɛ fari, n fa sɛrɛxɛ gan daaxi nun sɛrɛxɛ gbɛtɛɛ ba Alatala gbansan bɛ. N mu sɛrɛxɛ yo bama ala gbɛtɛ bɛ sɔnɔn.

18 Kɔnɔ Alatala xa diɓɛ n ma yi fe kerenyi ma. N ma mangɛ nɛ soma a xa ala Rimɔn xa salide kui, alako a xa suyidi a bɛ, a luma n bɛlɛxɛ suxu ra a yi, na a niyama nɛ n tan fan xa n igoro bɔxi ma Rimɔn kuye xa banxi kui. Alatala xa diɓɛ n ma na xa fe ra.»

19 Elise naxa a yaabi, «Siga bɔɓɛsa kui.» Na tɛmɛi Naaman naxa keli a xun a siga.

A to a makuya dondoronti,

20 Elise fɔxirabirɛ Gexasi naxa a fala a bɔɓɛ ma, «N marigi bara a lu yi Aramika xa siga, a mu a xa buɓa rasuxu. N bara n kali Alatala ra, n tan xa n gi a fɔxɔ ra ba, alako n xa se nde sɔtɔ a ra.»

21 Awa, Gexasi naxa a gi Naaman fɔxɔ ra. Naaman to sa a to a gi ra fafɛ ra a fɔxɔ ra, a naxa goro mafuren a xa gise kɔn na, a sa a ralan, a a maxɔrin, «Munse niyaxi? Tana mu na?»

22 A naxa a yaabi, «Heri tun. N marigi nan n xɛɛxi n xa fa a fala i bɛ, <Namijɔnɔmɛ xɔɓɛ firin nan faxi n xɔnyi keli Efirami geyae ma. Yandi, gbɛti kilo tongo saxan nun donma firin fi n ma e bɛ.>»

²³ Naaman naxa a fala a bɛ, «I xa gbeti kilo tongo senni rasuxu.» A naxa a karaxan, a na gbeti sa beki firin kui, a nun donma firin, a e so a xa konyi firin yi ra. Nee naxa ti Gexasi ya ra, e a xanin a bɛ.

²⁴ E to tentenyi fari li, Gexasi naxa kote rasuxu e yi ra, a a raso banxi, a fa na mixie ragbilen, nee naxa siga.

²⁵ Na dangi xanbi, a naxa fa a marigi yire. Annabi Elise naxa a maxorin, «I kelixi minden yi ki Gexasi?» Gexasi naxa a yaabi, «N mu siga dɛdɛ.»

²⁶ Kɔnɔ Elise naxa a fala a bɛ, «Naaman to goro a xa gise kui i ralande, n mu na to xɛ n bɔɲɛ ma? Yi waxati a lanma i xa gbeti, donmae, oliwi bilie, sansie, xuruse lanmae nun a xungbee, konyi ginɛɛ nun konyi xɛmɛɛ fen yi ki?

²⁷ Naaman xa kune fure luma nɛ i nun i bɔnsɔɛ ma abadan!» Gexasi naxa keli a ya i. Kune naxa din a fate birin na, a fa rafixɛ alo kunda.

6

Beera kole tofe

¹ Namijɔnmɛ ndee naxa a fala Annabi Elise bɛ, «Yi lude xurun won bɛ.

² Xa i tinma a ra, won xɛɛ Yurudɛn xure, kankan xa wuri keren keren sɛgɛ, won xa yire yailan malande ra be.» Annabi Elise naxa tin na a ra, a fa a fala e bɛ, «Wo siga,»

³ kɔnɔ mixi nde naxa a fala e ya ma, «Yandi, i fan xa fa muxu fɔxɔ ra.» Elise naxa tin na ra, a naxɛ, «Awa, won birin na a ra.»

⁴ Na kui e birin naxa siga Yurudɛn xure dɛ ra, e naxa so wurie sɛgɛfe.

⁵ Mixi nde to nu wuri sɛgɛfe, a xa beera kole naxa koren, a sin ye xɔɔra. A naxa gbelegbele, a naxɛ, «Ee! N marigi, beera yefuxi nan a ra.»

⁶ Ala xa mixi naxa a fala, «A biraxi minden?» A to a birade masen a bɛ, Annabi Elise naxa wuri xuntunyi nde bolon, a naxa a woli na yire yati, beera kole fa te ye fari.

⁷ Elise naxa a fala a boore bɛ, «A tongo.» Boore naxa a bɛlɛɛ itala, a beera kole tongo.

Annabi Elise nɔfe Arami sɔɔrie ra

⁸ Arami mangɛ nu na Isirayila gerefe. Na kui a nu luma yire xa fe fala ra a xa kuntigie bɛ, e xa sɔɔrie fama yonkinde dɛnnaxɛ.

⁹ Kɔnɔ Ala xa mixi naxa xɛɛra xɛɛ Isirayila mangɛ ma, a falafe ra, «I naxa siga na yire de, xa na mu a ra i Aramikae lima nɛ naa.»

¹⁰ Awa, Isirayila mangɛ naxa a xa sɔɔrie rasanba yire, Ala xa mixi dɛnnaxɛ matɔnxuma a bɛ alako e xa naa madɔxo. Na naxa raba sanmaya wuyaxi.

¹¹ Arami mangɛ bɔɔnɛ naxa ifu a ma na fe ma. A naxa a xa kuntigie xili, a a fala e bɛ, «Yanfante nde na won ya ma, naxan won ma gundoe falama Isirayila mangɛ bɛ. Nde na ra?»

¹² A xa kuntigi nde naxa a yaabi, «Mangɛ, muxu tan mu a ra! Isirayila xa namijɔnmɛ Elise nan i xa wɔyɛnyi birin nadangima Isirayila mangɛ ma, hali i naxan falama i xa konkoe kui.»

13 Mangɛ naxa a fala e bɛ, «Wo sa a lude kolon, n xa mixie xɛɛ e xa sa fa a ra.» E naxa a yaabi, «A na Dotan.»

14 Mangɛ naxa sɔɔri gali xɛɛ naa, soe nun sɔɔri ragisee fari. E naxa so naa kɔɛ ra, e Dotan taa rabilin.

15 Ala xa mixi fɔxirabire to keli subaxɛ ma, a naxa sɔɔri gali to taa rabilinyi soe nun e ragisee ra. A naxa na dentɛɛ sa Ala xa mixi bɛ, a naxɛ «Ee! N karamɔɔ, won munse rabama?»

16 A naxa a yaabi, «I naxa gaaxu, naxee na won fɔɔ ra, nee gbo dangi mixie ra, naxee na e tan fɔɔ ra.»

17 Annabi Elise naxa Ala maxandi a fɔxirabire bɛ, a naxɛ, «N Marigi Ala, a ya rabi alako a xa to ti.» Ala naxa a ya rabi, a naxa soe nun sɔɔri ragisee tɛ daaxie to geyae fari Elise rabilinyi birin na.

18 Aramikae nu na gorofe Elise yire. Annabi Elise naxa Ala maxandi a xa na sɔɔrie ya dɔnxu. Ala naxa Elise xa maxandi suxu, a nee radɔnxu.

19 E to Elise yire li, a naxa a fala e bɛ, «Na kira mu yi ki, na taa fan mu yi ki. Wo bira n fɔɔ ra, n xa wo mati mixi yire, wo naxan fenfe.» Na kui a naxa e xanin Samari taa kui.

20 E to so naa, Elise naxa Alatala maxandi, a xa na mixie ya rabɔɔ, alako e xa to ti. Alatala to e ya rabi, e naxa fa a to, e na Samari taa nan kui.

21 Isirayila mangɛ naxa Elise maxɔrin, «N ba, n xa e faxa? A lanma e xa sɔnto?»

22 A naxa a yaabi, «I naxa e faxa. I naxee suxuma gere kui santidegema nun xali ra, i luma e findi ra geelimanie nan na, i mu e tan faxama,

ka? Donse nun ye fi yee ma, i fa e rabɛɓin e xa siga e marigi yire.»

²³ Na kui Isirayila mangɛ naxa donse gbegebe so e yi ra. E to gɛ e dɛgedɛ, mangɛ naxa e bɛɓin sigafe e marigi yire. Na dangi xanbi, Aramikae xa sɔɔrie mu gbilen fa ra Isirayila bɔxi ma sɔnɔn.

Kaame sofe Samari

²⁴ Na fe to ba a ra, Arami mangɛ Ben Hadada naxa a xa sɔɔrie birin malan, e xa siga Samari taa gereɗe.

²⁵ Taa xa suxui naxa a niya, kaame xungbe xa so Samari. Na fe naxa xɔɔxɔ han sofale xunyi naxa mati gbeti kole tongo solomasaxan na, ganbe sube itaxunxi dɔxɔ naani ra, na dɔxɔ keren gbeti kole suuli.

²⁶ Isirayila mangɛ nu na a maɓɛɛfe taa tɛtɛ fari temui naxe, gine nde naxa a fala a be a xui itexi ra, «Mange, muxu rakisi, n marigi.»

²⁷ A naxa a yaabi, «Xa Alatala mu i rakisi, n tan i rakisima di? Sese mu na lonyi ma, sese mu na weni bogi sase kui.»

²⁸ Mange naxa a maxɔrin, «Munse niyaxi?» Gine naxa a yaabi, «Yi gine nan a fala n be, a muxu xa n gbe di don to, tina muxu a fan gbe don.»

²⁹ Muxu bara n gbe jin, muxu bara a don, kɔnɔ na kuye iba, n naxa a fala a be a xa fa a xa di ra, muxu xa na fan don, kɔnɔ a bara a xa di nɔxun.»

³⁰ Mange to na gine xa masenyi me, a naxa a xa donma ibɔɔ a ma. A to nu na a maɓɛɛfe tɛtɛ nan fari, naxa nɔ a tode a beki dugi ragoroxi a ma a xa mangɛ donma bun ma.

³¹ Mangɛ nu fa a fala, «Ala xa n ma tɔɔrɛ xunmasa dangi yi fan na xa n mu Safati xa di xɛmɛ Elise xunyi ba a dɛ i to.»

³² Elise nu dɔxɔxi a xɔnyi, taa forie nu na a sɛɛti ma. Mangɛ naxa a xa mixi nde xɛɛ Elise ma, kɔnɔ beenun na xɛɛra xa banxi li, Elise nu bara a fala taa forie bɛ, «Wo a to, na faxeti xa di bara mixi nde xɛɛ, a xa fa n xunyi bolon n dɛ i. Wo wo rɛdi. Na xɛɛra na fa, wo naadɛ balan a ya ra, wo naxa tin a xa so. A marigi sanyie xui jan xa mu a xanbi ra na ki?»

³³ A jan mu a xa wɔyɛnyi rapɔnxi, xɛɛra naxa fa a ma, a falafe ra, «Yi naxankatɛ kelixi Alatala yati nan ma. N na n xaxili tima Alatala ra munfe ra sɔnɔn?»

7

¹ Elise naxa a fala, «Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra, <Tina, yi waxati, won farin kilo fu nun firin, xa na mu mengi maniye kilo mɔxɔɔɔn nun naani sarama gbeti kole keren nan na Samari taa sode dɛ.»»

² Mangɛ xa mixi nde, naxan nu mangɛ matima yire birin, na naxa Ala xa mixi yaabi, «Hali Alatala koore rabi nɛ, i naxan falaxi na ki, na mu nɔma rabade?» Elise naxa a fala a bɛ, «I tan a toma nɛ i ya ra, kɔnɔ i mu a donma feo!»

Arami sɔɔrie e gife e xa see xun ma

³ Kunɛ kanyi naani nu na taa sode dɛ ra. Nee naxa a fala e bore bɛ, «Won na faxɛ mamɛfe be munfe ra?»

⁴ Xa won sa so taa kui, won faxama nɛ kaamɛ ra. Xa won man lu be, won faxama nɛ. Won naxan nabama, won xa sa won yetɛ so Aramikae

yi ra e yonkinde kui. Xa e diɲe won ma, won baloma nɛ. Xa e won faxa, won faxama nɛ.»

⁵ Na kui e naxa keli nunmare ra, e xa sa e yɛtɛ so Aramikae yi ra, kɔɔ e to nee yonkinde li, mixi yo mu nu na menni.

⁶ Marigi nu bara soe nun gise gali xui ramini Aramikae yonkinde kui, alɔ sɔɔri gali nɛ fama. Na kui, e naxa a fala e bore bɛ, «Isirayilakae bara Xitikae nun Misirakae xili e malide gere kui.»

⁷ Na naxa a niya e xa e gi, e e xa se birin lu naa. E naxa keli e xa kiri banxie, e xa soe, nun e xa sofalee xun ma, e e yonkinde lu na ki, e e gi e nii ratangafe ra.

⁸ Kunɛ kanyie to na fe li yonkinde kui, e naxa so kiri banxi nde bun ma, e e dɛge. E to gɛ e dɛgedede, e naxa gbeti, xɛɛma, nun sosee xanin, e sa na see nɔxun yire nde. E man naxa gbilen kiri banxi gbɛtɛ kui, e sa see tongo, e e xanin e nɔxunde.

⁹ Na dangi xanbi, e naxa a fala e bore bɛ, «Won mu na fe fanyi xa rabafe yi ki. To lɔxɔɛ findixi xibaarui fanyi iba lɔxɔɛ nan na, xa won dundu yi fe ma, subaxe naxa yi fe li won yi, jaxankate jaaxi won lima nɛ. Won xɛɛ, won xa sa mangɛe rakolon yi fe fanyi ra.»

¹⁰ E naxa siga e sa taa naadɛ kantɛ xili, e a fala a bɛ, «Muxu bara so Aramikae yonkinde kui, muxu mu mixi yo lixi naa. E birin siga. E bara keli e xa soee nun e xa sofalee xirixi xun ma, mixi yo mu na e xa kiri banxie kui.»

¹¹ Taa naadɛ kantɛ naxa na dɛntɛge sa mangɛ bɛ.

¹² Mangɛ naxa keli na kɔɛ ra, a a fala a xa mixie bɛ, «Aramikae wama naxan nabafe won na, n xa na fala wo bɛ. E to a kolonxi kaamɛ na won ma, e kelixi nɛ e yonkinde, e sa e nɔxun burunyi, e nu fa a fala, <E nɛfɛ mini e xa taa kui, won baganma nɛ e ma, won fa so e xa taa kui.>»

¹³ A xa mixi nde naxa a yaabi, «Yandi, won xa mixi suuli sugandi, e xa soe ndee tongo naxee luxi won yi ra taa kui, e xa siga yi fe matode. Hali e faxa naa, na mu jaaxu dangi faxafe ra taa kui be. Won fama a matode fe naxan a ra.»

¹⁴ E naxa gise nun soe ragi firin xɛɛ Arami sɔɔrie fɔxɔ ra, alako e xa a kolon fee na ki naxɛ.

¹⁵ Nee naxa bira e fɔxɔ ra han Yurudɛn xure. Aramikae nu bara e xa sosee nun e xa geresosee lu kira xɔn ma e xa gi kui. Isirayila xɛɛrae naxa gbilen e xa mangɛ yire, e na dɛntɛgɛ sa a bɛ.

¹⁶ Na tɛmui jama naxa mini taa kui, e sa se birin tongo Aramikae yonkinde kui.

Na kui farin fuɗi kilo fu nun firin naxa sara gbeti kole keren na. Mengi maniye kilo mɔxɔɗɛn nun naani naxa sara gbeti kole keren na, alɔ Alatala a masen ki naxɛ.

¹⁷ Mangɛ nu bara a matima lu taa sode dɛ ra. Nama to mini taa kui e xa gbata gbata kui, e naxa na mangɛ xa mixi maboron, a faxa. Namijɔnɛ xa masenyi naxa kamali, a naxan fala mangɛ bɛ a to siga a yire.

¹⁸ Namijɔnɛ nu bara a fala mangɛ bɛ, «Tina yi waxati, Samari taa naadɛ ra, mixi farin kilo fu nun firin sarama gbeti kole keren nan na, xa na mu mengi maniye kilo mɔxɔɗɛn nun naani sarama gbeti kole keren na.»

19 Mangɛ matima nu bara a yaabi, «Hali Alatala koore rabi nɛ, i naxan falaxi na ki, na mu nɔma rabade?» Elise naxa a fala a bɛ, «I tan a toma nɛ i ya ra, kɔnɔ i mu a donma feo!»

20 Fee dangi na ki nɛ yati. Nama naxa a maboron e xa gbata gbata kui taa sode dɛ ra, a naxa faxa.

8

Sunami ginɛ xa bɔxi

1 Annabi Elise nu bara a fala Sunami ginɛ bɛ, a naxan xa di rakeli faxɛ ma, «I tan nun i xa denbaya, wo tunu, wo xa siga yire gbɛtɛ, barima Alatala fama nɛ kaamɛ radinde yi bɔxi ma han jɛ solofere.»

2 Na Sunami ginɛ naxa a xui suxu, a siga Filisita bɔxi ma, a nun a xa denbaya, e lu naa jɛ solofere.

3 Na jɛ solofere dangi xanbi, na ginɛ naxa gbilen Isirayila, kelife Filisita bɔxi ma. A naxa siga mangɛ yire, a a mayandi a xa a xa banxi nun a xa bɔxi ragbilen a ma.

4 Beenun a xa so naa, mangɛ nun Annabi Elise xa batula Gexasi nu na sumunfe. Mangɛ naxɛ, «Annabi Elise xa kaabanako fee fala n bɛ.»

5 Gexasi to nu na a falafe a bɛ, Annabi Elise Sunami ginɛ xa di rakeli ki naxɛ faxɛ ma, na ginɛ fan so tɛmɛi nan na ki mangɛ yire, alako a xa a maxandi a xa bɔxi nun a xa banxi ma. Gexasi naxa a fala mangɛ bɛ, «Na ginɛ yati nan ya, a nun a xa di Annabi Elise naxan nakeli faxɛ ma.»

6 Mangɛ naxa na ginɛ maxɔrin na fe ma. Sunami ginɛ naxa na birin yaba a bɛ. Mangɛ naxa ginɛ xa fe so a xa walikɛ xungbe nde yi ra,

a a fala naxan bɛ, «Won xa yi gine xa se birin nagbilen a ma, a nun geeni naxan birin sotoxi a xa bɔxi ma kabi a keli temui be.»

Annabi Elise nun Xasayeli

⁷ Annabi Elise to biyaasi raba sigafe ra Damasi, Arami mangɛ Ben Hadada naxa fura. Mixi nde naxa a fala mangɛ bɛ a Annabi Elise nu na Damasi.

⁸ Mangɛ naxa Xasayeli yamari, a naxɛ, «I xa buna nde xanin Annabi Elise xɔn, alako a xa Alatala maxɔrin n bɛ, xa n kisima yi fure ma?»

⁹ Xasayeli naxa Damasi bɔxi se fanyie baki jɔxɔmɛ tongo naani fari, a a xanin Elise xɔn sanbasee ra. A to so a yire, a naxa ti a ya i, a a fala a bɛ, «I xa di Ben Hadada, Arami mangɛ nan n xɛɛxi i xɔn ma, n xa i maxɔrin xa a yalanma yi fure ma?»

¹⁰ Elise naxa a yaabi, «Sa a fala a bɛ, <Iyo, i yalanma.> Kɔnɔ a nɔndi ki ma, i xa a kolon a Alatala bara a fala n bɛ, a mangɛ faxama nɛ.»

¹¹ Ala xa mixi Elise naxa a ya banban a ra, a mu a magirama, han Xasayeli fa yaagi. Na temui Elise naxa so wafe.

¹² Xasayeli naxa a maxɔrin, «I na wafe munfe ra?» Elise naxa a yaabi, «N na wafe nɛ barima n a kolon, i fama nɛ fe jaaxi dɔxɔde Isirayilakae ma. I fama nɛ e xa yire makantaxie gande, i e xa fonikee faxa santidɛgɛma ra, i e xa diyɔrɛɛ maboron, i e xa furuginɛɛ furi rabɔɔ.»

¹³ Xasayeli naxa a maxɔrin, «N tan mixi xuri nɔma na fe mɔɔli xungbe rabade di?» Elise naxa

a yaabi, «Alatala bara a masen n be a i fama ne findide Arami mangɛ ra.»

¹⁴ Xasayeli naxa keli Elise xun ma, a gbilen a xa mangɛ yire. Na naxa a maxɔrin, «Elise munse falaxi i be?» A naxa a yaabi, «A a falaxi ne a i yalanma.»

¹⁵ Na kuye iba, Xasayeli naxa sade dugi tongo, a a rasin ye xɔra, a a dusu mangɛ yatagi xun na, a fa a madekun han a faxa. Na dangi xanbi, Xasayeli naxa ti mangɛ ra Ben Hadada jɔxɔɛ ra.

*Yehorami xa mangɛya Yudaya xun ma
(Yudaya Mangɛɛ II 21:2-20)*

¹⁶ Akabu xa di Yorami xa mangɛya jɛ suuli nde ra Isirayila xun ma, Yehosafati xa di Yehorami naxa findi Yudaya mangɛ ra.

¹⁷ A nu findima mangɛ ra temui naxɛ, a jɛ tongo saxan nan nu a ra. A naxa mangɛya xanin Darisalamu jɛ solomasaxan.

¹⁸ A naxa a jɛɛ Isirayila mangɛɛ xa kira xɔn ma, alɔ Akabu nun a bɔnsɔɛ a raba ki naxɛ, barima Akabu xa di gine nde nan nu dɔxɔxi a xɔn ma. A naxa fe jaaxie raba naxee mu rafan Alatala ma.

¹⁹ Kɔnɔ Alatala mu nu wama Yudaya sontofe, mangɛ Dawuda xa fe ra, a a fala naxan be a mangɛya luma ne a tan nun a bɔnsɔɛ yi ra abadan.

²⁰ Yehorami xa mangɛya kui, Edon bɔxi naxa Yudaya xa mangɛya matandi, e fa e yetɛ xa mangɛ dɔxɔ.

²¹ Yehorami naxa siga Sayiri nun a xa sɔori ragisee birin na. A naxa keli kɔɛ ra, a Edonkae

gere. Nee naxa a xa soori gali rabilin, e no e ra. Na kui Isirayila xa soorie naxa gbilen e xonyi.

²² Han to Edonkae mu lu Yudaya xa yaamari bun ma. Libina fan Yudaya xa yaamari matandi na temui ne.

²³ Yehorami xa taruxui donxoe nun a fe naxee birin naba, na sebexi Yudaya mangée xa taruxui kui.

²⁴ A naxa laaxira, e fa a ragata a benbae fe ma Dawuda xa taa kui. A xa di Axasiya naxa findi mange ra a noxoe ra.

*Yorami xa mangeya Yudaya xun ma
(Yudaya Mangée II 22:1-6)*

²⁵ Akabu xa di Yorami xa mangeya je fu nun firin nde ra Isirayila xun ma, Yehorami xa di Axasiya naxa ti mange ra Yudaya.

²⁶ Axasiya xa simaya nu na je moxoren nun firin a findi mange ra temui naxe. A naxa mangeya je keren naba Darisalamu. A nga nu xili ne Atalaya, Isirayila mange Omiri xa di gine.

²⁷ A to kelixi Akabu bonsoe ne, a naxa a jere na kira xon, a fe raba naxan mu rafan Alatala ma.

²⁸ A tan nun Akabu xa di Yorami naxa siga Arami mange Xasayeli gere de Ramoti, Galadi boxi ma, konon Aramikae naxa no e ra.

²⁹ Mange Yorami naxa gbilen Yisireeli, a xa a dandan, barima Aramikae nu bara a maxono gere kui Rama, a to nu Arami mange Xasayeli gerefe. Yudaya mange Yehorami xa di Axasiya naxa goro Yisireeli Akabu xa di Yorami xonyi, barima a nu furaxi.

9

Yehu tife mangɛ ra Isirayila

¹ Annabi Elise naxa a xa taalibi nde xili, a a fala a bɛ, «I tagi ixiri bɛlɛti ra alako i xa yi ture xanin Ramoti taa kui, Galadi bɔxi ma.

² I na menni li, i xa Yehu fen, Yehosafati xa di, Nimisi xa mamadi. I xa a xili keli a ngaxakerenyie tagi, wo sa lu wo doro ma.

³ I yi ture tongo, i a surusuru a xunyi, i a fala a bɛ, Alatala yi nan masenxi, «N bara i sugandi, i xa findi mangɛ ra Isirayila xun ma.» I na gɛ na rabade, i xa i gi, i keli naa mafuren.»

⁴ Na kui, na namijɔnmɛ fonike naxa siga Ramoti, Galadi bɔxi ma.

⁵ A so tɛmui naxɛ, sɔɔri mangɛ nu na malanyi. A naxa a fala, «Mangɛ, n xɛɛxi i xɔn.» Yehu naxa a maxɔrin, «I wama wɔyɛnfe nde bɛ muxu ya ma?» A naxa a yaabi, «Mangɛ, i tan.»

⁶ Na kui, Yehu nun namijɔnmɛ xa taalibi naxa so banxi kui. Xɛɛra naxa ture surusuru Yehu xunyi, a a fala a bɛ, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi i bɛ, «N bara i sugandi, i xa findi Ala xa jama Isirayila xa mangɛ ra.

⁷ I fama i xa mangɛ Akabu bɔnsɔɛ sɔntɔde, alako n ma namijɔnmɛɛ nun n ma konyie gbe xa jɔxɔ.

⁸ Akabu bɔnsɔɛ birin sɔntɔma nɛ, a xa xɛmɛ yo mu kisima, hali naxan sɛnbɛ mu gbo.

⁹ N Akabu bɔnsɔɛ ragoroma nɛ alɔ n a raba Nebati xa di Yerobowami nun Ahiya xa di Baasa ra ki naxɛ.

10 Baree nan Yesabela donma Yisireeli xɛɛ ma, a mu ragatama feo.» A to gɛ na falade, a naxa siga keren na a gi ra.

11 Yehu to gbilen a xa mangɛ xa walikɛɛ yire, nee naxa a maxɔrin, «Munse niyaxi? Yi daxui faxi i tode munfe ra?» Yehu naxa e yaabi, «Wo yi mixi mɔɔli kolon. Fefe mu a ra.»

12 Kɔnɔ e naxɛ, «I wule fu! A fala muxu bɛ.» A naxa na dentɛgɛ sa e bɛ. A naxɛ, «Alatala yi nan masenxi, <N bara i sugandi, i xa findi Isirayila mangɛ ra.»»

13 A to na fala, sɔɔri mangɛ birin naxa e yɛtɛ xa sosee ba, e a itala Yehu bun ma. E naxa feri fe tɔnxuma ra, e fa a fala, «Yehu nan mangɛ ra!»

14 Na kui, Yehosafati xa di Yehu, Nimisi xa mamadi naxa mangɛ Yorami yanfa. Yorami nun Isirayila xa sɔɔri gali nu na Ramoti makantafe, Galadi bɔxi ma, barima Arami mangɛ Xasayeli nu wama e gerefe.

15 Kɔnɔ mangɛ Yorami nu bara gbilen a dandande Yisireeli. Aramikae nu bara a maxɔnɔ gere kui. Yehu naxa a fala a booree bɛ, «Wo to bara n findi mangɛ ra, mixi yo naxa mini taa kui sigafe ra Yisireeli n ma fe falade naa.»

16 Yehu naxa te a xa gise kui, a siga Yisireeli, Yorami nu na a dandanfe dennaxɛ. Yuda mangɛ Axasiya fan nu bara siga naa Yorami xɛɛbude.

17 Taa makantɛ naxan nu tixi Yisireeli tɛtɛ kɔn na, na to Yehu xa mixie to fa ra, a naxa a fala, «Nama nde nan fafe yi ki.» Mangɛ Yorami naxa a yamari, «Sɔɔri nde xɛɛ soe fari, a xa a kolon fe naxan niyaxi.»

18 Na sɔɔri to Yehu yire li, a naxa a maxɔrin, «Mangɛ wama a kolonfe nɛ fe naxan niyaxi?» Yehu naxa a yaabi, «I xa fe mu na a ra. I tan xa bira n fɔxɔ ra tun.» Taa makante naxa a fala mangɛ bɛ, «Won ma xɛera bara sa pama li, kɔnɔ a mu na gbilenfe.»

19 Yorami man naxa sɔɔri gbɛte xɛɛ soe fari. Na fan to Yehu yire li, a naxa a fala a bɛ, «Mangɛ wama a kolonfe nɛ fe naxan niyaxi?» Yehu naxa a yaabi, «I xa fe mu na a ra. I tan xa bira n fɔxɔ ra tun.»

20 Taa makante naxa dɛntɛge sa, «Won ma xɛera bara sa pama li, kɔnɔ a mu na gbilenfe. A luxi n bɛ alɔ naxan gise ragife, a ragi ki xɔrɔxɔɛ maniya Nimisi xa di Yehu ra.»

21 Awa Yorami naxa a fala a xa mixie bɛ, «Wo fa n ma gise ra.» E to fa na ra a bɛ, Isirayila mangɛ Yorami nun Yudaya mangɛ Axasiya naxa te e xa gisee fari sigafe ra Yehu yire. E naxa a li Naboti Yisireelika xa xɛɛ fɛ ma.

22 Yorami to Yehu li naa, a naxa a maxɔrin, «Yehu, tana mu na?» Yehu naxa a yaabi, «Tana yati yati na na. I nga Yesabela na kuye batufe, a na mandurɔpa rabafe.»

23 Yorami to na mɛ, a naxa a xa gise mafindi a a gi, a naxa a fala a xui itexi ra Axasiya bɛ, «Yanfanteya nan a ra Axasiya!»

24 Yehu naxa xali woli, a so Yorami tunki firinyie tagi, a a sondonyi sɔxɔ. Yorami naxa bira a xinbie ma gise kui.

25 Yehu naxa a fala Yorami ragima Bidikari bɛ, «A fure woli be Yisireelika Naboti xa xɛ ma. I i ratuxi, won firin to nu na a baba Akabu fɔxɔ ra, Alatala a masen nɛ:

²⁶ <I xa a kolon a n tan bara Naboti nun a xa die wuli to, i naxan naminixi xoro. N i sare fima yi bɔxi yati nan fari. Alatala xui nan na ki.> Awa, i xa a fure wɔli yi xɛ yati ma, alɔ Alatala a masenxi ki naxɛ.»

²⁷ Yuda mangɛ Axasiya to na fe to, a naxa a gi Beti Hagan kira xɔn ma. Yehu naxa bira a fɔxɔ ra, a a fala a xa sɔɔrie bɛ, «Wo a fan sɔxɔ.» E naxa a sɔxɔ a xa sɔɔri ragise kui Guru geya tede ra, Yibeleyami fɛ ma. A naxa nɔ a gide, a siga Megido, kɔnɔ a naxa faxa mɛnni.

²⁸ A xa konyie naxa a xanin gise kui han Darisalamu, e sa a ragata a benbae fɛ ma, Dawuda xa taa kui.

²⁹ Axasiya findi Yudaya mangɛ ra, Akabu xa di Yorami xa mangɛya jɛ fu nun keren nde nɛ.

³⁰ Yehu naxa siga Yisireeli. Yesabela to na fe mɛ, a naxa lini ti a ya ra, a a xunxɛɛ yailan, a fa sa ti wunderi ra koore banxi kɔn na.

³¹ Yehu to nu sofe taa naadɛ ra, Yesabela naxa a maxɔrin, «Tana mu na Simiri, i tan naxan i xa mangɛ faxaxi?»

³² Yehu naxa a ya rate wunderi ra, a maxɔrinyi ti, «Nde na n bɛ? Nde?» Mangɛ ginɛ makantɛ ndee naxa e ya ragoro Yehu ma.

³³ Yehu naxa a fala nee bɛ, «Wo na ginɛ woli bɔxi ma!» E naxa a woli bɔxi ma. A wuli naxa kasan banxi xalɛ nun soee ma, Yehu fa a xa gise rapɛrɛ a fari.

³⁴ Na xanbi, a naxa so taa kui, a a dɛge. A to gɛ, a naxa a fala, «Wo sa na ginɛ dankaxi ragata, barima mangɛ xa di ginɛ nan nu a ra.»

³⁵ E naxa siga, kɔnɔ a fure sese mu nu luxi naa fa, fo a xunkonkota, a sanyie, nun a bɛlɛxɛɛ.

³⁶ E to na fe dentεge mange Yehu be, a naxa a fala, «Alatala xa masenyi nan kamalixi, a naxan ti Annabi Eliya Tisibeka saabui ra. A a fala ne, <Baree Yesabela sube donma ne Yisireeli bɔxi ma.

³⁷ Yesabela binbi luma ne alo jape naxan xee rafanma. Mixi yo mu noma a falade sɔnɔn Yesabela nan yi ki.»

10

Akabu xa denbaya sɔntɔfe

¹ Akabu xa di xeme tongo solofere nu na Samari bɔxi ma. Yehu naxa bataaxee rasanba Yisireeli mangée ma Samari bɔxi ma, forie ma, a nun mixie ma, naxee jɔxɔ nu saxi Akabu xa die xɔn ma. Yi nan nu sebexi na bataaxee kui:

² «Wo xa mange xa die, a xa sɔori ragisee, a xa soee, a xa taa makantaxi, nun a xa geresosee to na wo yi ra,

³ wo xa wo xa mange xa di jalama nde dɔxɔ a baba xa kibanyi kui alako wo xa wo xa mange bɔnsɔe makanta.»

⁴ E to na bataaxee masɔto, e bɔpe naxa mini, e fa a fala, «Mange firin mu sa nɔ tide a kanke, muxu tan na rabama di?»

⁵ Mange xa banxi xunyi, taa mange, forie nun mixi naxee jɔxɔ nu saxi mange xa die xɔn ma, nee naxa yi masenyi rasanba Yehu ma, «Muxu tan bara findi i xa walikee ra, i wama naxan yo xɔn, muxu na nan nabama. Muxu mu mixi yo tima mange ra. I xa i sago raba.»

⁶ Yehu naxa e yaabi a xa bataaxee firin nde kui, a naxe e be, «Xa wo na n tan nan be, wo xa wo xa mange xa die xunyie bolon, wo fa n yire

Yisireeli tina yi waxati ma.» Mangɛ xa di tongo solofere nu itaxunxi taa kuntigie ma, nee nu na e maxurufe.

⁷ E to na bataaxɛ masɔɔ, e naxa mangɛ xa di mixi tongo solofere birin xunyi bolon e dɛ i, e e sa sagae kui, e a rasanba Yehu ma Yisireeli.

⁸ Xɛɛra naxa sa a fala Yehu bɛ, «E bara fa mangɛ Yorami xa die xunyi ra.» Yehu naxa a yamari, «E malan dɔxɔ firin taa naadɛ ra han gɛɛsɛgɛ.»

⁹ Na kuye iba, Yehu naxa mini, a ti pama ya i, a fa a fala e bɛ, «Yunubi mu wo ma. N tan nan n ma mangɛ yanfaxi, n a faxa. Kɔnɔ nde yi mixie tan faxaxi?

¹⁰ Wo xa a kolon, Alatala xa masenyi birin bara kamali Akabu bɔnsɔɛ xili ma. Alatala naxan masen Annabi Eliya saabui ra, na bara kamali.»

¹¹ Yehu naxa Akabu bɔnsɔɛ birin faxa naxee nu na Yisireeli, a xa kuntigie, a booree, nun a xa sɛrɛxɛdubɛɛ. Akabu xa mixi keren mu kisi.

¹² Na dangi xanbi, Yehu naxa siga Samari. A nu na Beti Ekeda Xurusee kira xɔn ma tɛmɛi naxɛ,

¹³ Yehu naxa Yudaya mangɛ Axasiya ngaxak-erenyi ndee to. A naxa e maxɔrin, «Nde na wo tan na?» E naxa a yaabi, «Axasiya ngaxak-erenyie nan muxu ra. Muxu na sigafe mangɛ nun mangɛ nga xa di xɛmɛɛ nan xɛɛbude.»

¹⁴ Yehu naxa yaamari fi, «Wo e suxu e jɛjɛ ra.» E naxa e suxu, e e birin xanin Beti Ekeda, e e kɔn naxaba mɛnni, e e wɔli ye ragatade kui. E kɔnti nu lanxi mixi tongo naani nun firin nan ma. Mixi keren mu kisi.

¹⁵ A to keli mɛnni, a naxa Rekabu xa di Yehonadabo li kira xɔn ma, na nu fafe a ralande.

Yehu naxa a xɛɛbu, a a maxɔrin, «I janige fixɛxi n bɛ, alɔ n gbe fixɛxi i bɛ ki naxɛ?» Yehonadabo naxa a yaabi, «Iyo.» Yehu naxa a fala a bɛ, «Xa a na na ki nɛ, te be n sɛɛti ma n ma gise kui.» Yehu naxa a bɛlɛxɛ itala Yehonadabo bɛ, a a rate a xa gise kui.

¹⁶ Yehu naxa a fala a bɛ, «Won xɛɛ, i xa a mato n na walife Alatala bɛ sɛnbɛ naxan na.» A naxa a xanin a xun ma a xa gise kui.

¹⁷ E to so Samari, Yehu naxa Akabu xa mixi dɔnxɔɛ birin sɔntɔ feo, alɔ Alatala nu bara a masen ki naxɛ Annabi Eliya saabui ra.

¹⁸ Na xanbi, Yehu naxa jama birin malan, a a fala e bɛ, «Wo xa a kolon, n fama Bali kuye batude dangife Akabu ra.

¹⁹ Yakɔsi fa wo Bali kuye xa namijnɔnmɛɛ birin maxili, a xa sɛrɛxɛdubɛɛ birin nun a batuma birin, keren naxa lu. E birin xa fa n yire, barima n wama sɛrɛxɛ gbegbe bafe Bali kuye bɛ. Xa naxan yo mu lan na sɛrɛxɛ, n na kanyi faxama nɛ.» Kɔnɔ na masenyi kui, Yehu nu wama e madaxufe nɛ, alako a xa Bali kuye batui birin sɔntɔ.

²⁰ Yehu naxa yaamari fi, «Wo xulunyi belebele ti Bali kuye bɛ.» E naxa na masenyi ti jama bɛ.

²¹ Yehu naxa xɛɛrae rasanba Isirayila bɔxi yire birin ma. Bali kuye batui birin naxa fa. Keren mu lu, naxan mu fa. E birin naxa so Bali xa salide kui, a rafe tapu.

²² Yehu naxa yaamari fi, guba xa ragoro Bali kuye batui birin ma. E naxa na raba.

²³ Yehu nun Rekabu xa di Yehonadabo naxa siga Bali xa salide kui, Yehu fa a fala e bɛ, «Wo a

mato, Alatala xa mixi yo naxa lu wo ya ma. Bali kuye batui nan gbansan xa lu be.»

²⁴ Yehu nun mixie naxa so, e xa xurusee ba sɛrɛxɛ ra Bali kuye bɛ. Yehu nu bara sɔɔri tongo solomasaxan ti tande, a a fala e bɛ, «Xa yi kuye batui mixi keren a ba wo yi ra, n wo nii nan findima a jɔxɔɛ ra.»

²⁵ E to gɛ sɛrɛxɛ bade, a naxa a fala a xa sɔɔri gbangbalanyie bɛ, «Wo so, wo e birin faxa, mixi yo naxa kisi.» Sɔɔrie naxa e faxa e xa santidegɛmae ra, e e fure lu naa. Na dangi xanbi, e naxa so yire Bali kuye nu ragataxi dɛnnaxɛ.

²⁶ E naxa na kuye masolixi ramini, e a gan.

²⁷ E Bali kuye nun a xa salide kana, e naa findi suturadee ra. Han to suturadee nan na menni ra.

²⁸ Yehu naxa Bali kuye xa fe jɔn Isirayila.

²⁹ Kɔnɔ Yehu mu a makuya Yerobowami Nebati xa di xa yunubie ra, naxan Isirayilakae ti yunubi rabafe ma. A mu na mɔoli raba na tan xa kuyee ra, na ninge masolixi firinyi xɛɛma daaxi naxee nu batuma Beteli nun Dana.

³⁰ Alatala naxa a masen Yehu bɛ, «I to bara n sagoe raba Akabu bɔnsɔɛ xa fe ra, n i bɔnsɔɛ dɔxɔma nɛ Isirayila kibanyi ma han i tolon-tonloni.»

³¹ Kɔnɔ na birin kui, Yehu mu Isirayila Marigi Alatala waxɔnfe ratinmɛ a bɔɲɛ birin na. A mu danyi sa Isirayila xa kuye batui jaaxi ma, Yerobowami naxan folo.

³² Na waxati, Alatala naxa a niya nde xa nu ba ra Isirayila xa bɔxi ra. Xasayeli naxa e tɔɔrɔ e xa bɔxi sogetede.

³³ A naxa nɔ Galadi bɔxi birin na, Gadikae, Rubenkae, nun Manasikae nu sabatixi dennaxe, sa keli Aroweri xure ma, a siga Arinon gulunba kui, han a sa Basan bɔxi li.

³⁴ Yehu xa taruxui dɔnxɔɛɛ nun a fe fanyi naxee birin naba, nee seɓexi Isirayila mangɛɛ xa taruxui kui.

³⁵ Yehu naxa laaxira, e a ragata Samari. A xa di Yehowaxasi naxa ti mangɛ ra a jɔxɔɛ ra.

³⁶ Yehu jɛ mɔxɔɾɛn nun solomasaxan mangɛya nan naba Isirayila, Samari taa kui.

11

Yudaya mangɛ gine Atalaya (Yudaya Mangɛɛ II 22:10-12)

¹ Axasiya nga Atalaya to a to a xa di bara faxa, a naxa nate tongo a xa mangɛ bɔnsɔɛ birin faxa.

² Kɔnɔ Yehoseeba, mangɛ Yorami xa di gine, Axasiya fan maagine, naxa Axasiya xa di Yowasi tongo mangɛ xa die ya ma, alako Atalaya naxa a tan faxa alɔ booree. Yehoseeba naxa sa a nɔxun konkoe nde kui, a nun dingɛ naxan jɔxɔ nu saxi a xɔn.

³ E naxa lu naa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui jɛ senni, Atalaya xa mangɛya bun ma.

Yowasi tife mangɛ ra (Yudaya Mangɛɛ II 23:1-21)

⁴ A jɛ solofere nde ra, Yehoyada naxa xɛɛra ti Karikae xa sɔɔri mangɛ nun mangɛ makantɛɛ ma. A naxa e raso Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui, e fa saate gundo daaxi xiri e bore tagi naa. Na dangi xanbi, a naxa mangɛ xa di masen e bɛ.

⁵ A naxa yi yaamari so e yi ra, a naxɛ, «Wo yi nan nabama. Wo tan naxee walima malabui lɔxɔɛ, wo xa wo itaxun dɔxɔ saxan na. Dɔxɔ keren xa mangɛ xa banxi makanta,

⁶ dɔxɔ firin nde xa sa Suru naade makanta, dɔxɔ saxan nde xa naade makanta mangɛ makantɛɛ xanbi ra. Wo xa mangɛ xa banxi makantafe masara wo boore tagi.

⁷ Sɛɛti boore firinyi, naxee mu walima malabui lɔxɔɛ, nee tan xa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi makanta a fanyi ra mangɛ nɔxunxi dennaxɛ.

⁸ Wo mangɛ rabilinma nɛ, geresosee ra wo yi. Mixi yo a maso wo ra, wo a faxa. Wo xa lu mangɛ fɛ ma, a na siga dɛdɛ.»

⁹ Sɔɔri xunyi naxee tixi sɔɔri kɛmɛ xun na, e naxa sɛrɛxɛdubɛ Yehoyada xa yaamarie rabatu, alɔ a a falaxi ki naxɛ. Kankan naxa a xa sɔɔri mixi kɛmɛ dentɛgɛ Yehoyada bɛ, naxee nu walima malabui lɔxɔɛ, nun naxee mu nu walima na lɔxɔɛ.

¹⁰ Sɛrɛxɛdubɛ naxa mangɛ Dawuda xa tanbɛɛ nun kanke makantasee so sɔɔri xunyie yi ra, naxee nu ragataxi Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui.

¹¹ Mangɛ makantɛɛ naxa geresosee tongo, e naxa ti kelife Alatala xa hɔrɔmɔbanxi yirefanyi ma han a kɔɔla ma, sɛrɛxɛbade nun banxi fɛ ma, alako e xa mangɛ makanta.

¹² E to ti naa, Yehoyada naxa mangɛ xa di ramini, a mangɛ tɔnxuma dusu a xun na, a munyaati so a yi ra. A naxa ture sɛniyenxi surusuru a xunyi, a a ti mangɛ ra. Nama naxa e bɛlɛxɛɛ bɔnbɔ, e nu a fala e xui itexi ra, «Kisi na mangɛ bɛ!»

13 Atalaya to mangɛ makantɛɛ nun ɲama xui mɛ, a naxa siga e yire Alatala xa hɔrɔmɔbanxi.

14 A naxa a to, mangɛ tixi hɔrɔmɔbanxi kinki fɛ ma, alɔ mangɛɛ darixi a ra ki naxɛ. Mangɛ makantɛɛ tixi mangɛ fɛ ma, e sarae fema. ɲama birin nu sɛɛwaxi, e sarae xui raminima. Atalaya naxa a xa sosee ibɔɔ a yetɛ ma sunnunyi kui, a gbelegbele, «Yanfanteya! Yanfanteya!»

15 Na kui serɛɛdube Yehoyada naxa sɔɔri kɛmɛ xunyiɛ yamari, «Wo a ramini hɔrɔmɔbanxi fari ma sɔɔrie yire. Mixi yo na wa a malife, wo na kanyi faxa santidɛgema ra.» Serɛɛdube mu nu wama a xa faxa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui.

16 Sɔɔrie naxa a suxu, e a xanin mangɛ xa banxi kui kira ra soee soma dɛnnaxɛ ra, e a faxa menni nɛ.

17 Yehoyada naxa saate xiri Alatala, mangɛ, nun ɲama tagi, a falafe ra e birin xa bira Alatala fɔxɔ ra.

18 Bɔxi ɲama birin naxa so Bali kuye xa banxi kui, e serɛɛbadeɛ nun kuyee kana. E naxa Bali kuye xa serɛɛdube Matan faxa serɛɛbade fɛ ma. Yehoyada serɛɛdube naxa sɔɔrie ti, naxee Alatala xa hɔrɔmɔbanxi makantama.

19 A naxa sɔɔri kɛmɛ xunyiɛ tongo, Kari sɔɔrie, mangɛ makantɛɛ, nun bɔxi ɲama birin, e fa mangɛ mati kelife Alatala xa hɔrɔmɔbanxi han mangɛ banxi. E naxa so mangɛ banxi kui mangɛ makantɛɛ xa naadɛ ra. Mangɛ Yowasi naxa a magoro mangɛ kibanyi kui.

20 Bɔxi ɲama birin nu na sɛɛwɛ nun sabari nan kui, barima Atalaya nu bara faxa santidɛgema ra mangɛ banxi kui.

12

Yudaya mangɛ Yowasi (Yudaya Mangɛɛ II 24:1-14)

¹ Yowasi findi mangɛ ra tɛmɔi naxɛ, a jɛ solofere nan nu a ra.

² Yehu xa mangɛya jɛ solofere nde ra Isirayila boxi ma, Yowasi findi mangɛ ra na jɛ nan na. A naxa jɛ tongo naani mangɛya raba Darisalamu. A nga nu xili nɛ Sibeya, Beriseebaka nan nu a ra.

³ Yowasi nu fe fanyi nan tun nabama Alatala ya i, alɔ sɛrɛxɛdubɛ Yehoyada a masen a bɛ ki naxɛ.

⁴ Kɔnɔ na birin kui, kuye batudee mu kana Yudaya. Nama man nu luma siga ra sɛrɛxɛ bade nun surayi gande na kuyee bɛ.

⁵ Yowasi naxa a fala sɛrɛxɛdubɛɛ bɛ, «Kɔbiri naxan birin bama sɛrɛxɛ ra Alatala xa banxi kui, kɔbiri naxan fima mixie xunsare ra, xa na mu fe gbɛtɛ ra,

⁶ sɛrɛxɛdubɛɛ xa a rasuxu, a xa rawali yire kanaxie yailanfe ra Alatala xa banxi ma.»

⁷ Kɔnɔ han Yowasi xa mangɛya jɛ mɔxɔjɛn nun saxan nde ra, sɛrɛxɛdubɛɛ mu nu Alatala xa banxi yailanxi sinden.

⁸ Mangɛ Yowasi naxa sɛrɛxɛdubɛ Yehoyada nun a booree xili, a a fala e bɛ, «Munfe ra wo mu Alatala xa banxi yailanxi sinden? Yakɔsi wo naxa kɔbiri yo tongo kɔbiri ragatade kui, naxan mu rawalima Alatala xa banxi yailanfe ra.»

⁹ Sɛrɛxɛdubɛɛ naxa lan a ma, a e naxa kɔbiri yo rasuxu mixie yi ra sɔnɔn, e mu naxan nawalima banxi yailanfe ra.

¹⁰ Na kui serexedube Yehoyada naxa kankira nde tongo, a yale ti a ma, a a dɔxɔ serexebade yirefanyi ma, mixie nu soma Alatala xa banxi kui dennaxe ra. Serexedube naxee nu e jɔxɔ saxi sode de xɔn ma, nee nu kɔbiri sama na kankira nan kui, mixie nu fama naxan na Alatala xa banxi kui.

¹¹ E na a to kɔbiri bara gbo kankira kui, serexedube xungbe nun mange xa sebeliti nu fama ne na kɔbiri sade beki kui, e kɔbiri konti, naxan na Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui,

¹² e a so walike xunye yi ra, naxee nu Alatala xa banxi yailanma. Walike xunye nu na kɔbiri soma kamuderie nun banxitie nan yi ra, naxee nu Alatala xa banxi yailanma,

¹³ a nun gɛmɛ masolie nun banxi dɔxɔɛe yi ra. Na kɔbiri fan nu findima wuri, gɛmɛ masolixi, nun se gbeteɛ sare nan na, naxee nu rawalima Ala xa banxi yailanfe ra.

¹⁴ Kɔnɔ na kɔbiri mu nu rawalima se sase gbeti daaxie, finɛe, paanie nun sarae yailanfe ra Alatala xa banxi xa fe ra.

¹⁵ A nu soma banxi rawalie nan yi ra, alako e xa Alatala xa banxi yire kanaxie gbansan yailan.

¹⁶ E mu nu na kɔbiri rawali ki maxɔrinma banxi rawalie ma, barima e nu tinxin na fe kui.

¹⁷ Kɔbiri naxan nu soma yetɛ ragbilen serexɛe ra nun yunubi xafari serexɛe ra, na mu nu sama na kankira kui Alatala xa banxi kui. A nu soma serexedubeɛ nan yi ra.

¹⁸ Na temui, Arami mange Xasayeli naxa siga Gati gerede. A to nɔ a ra, a naxa wa Darisalamu fan gerefe.

¹⁹ Yudaya mangɛ Yowasi naxa xɛɛma birin ba Alatala xa banxi naafuli ragatade kui, a benba Yudaya mangɛɛ Yehosafati, Yehorami, nun Axasiya naxan fi Alatala xa hɔrɔmɔbanxi ma, a nun e naxan sa Yudaya mangɛ xa banxi kui, a fa na birin nasamba Arami mangɛ Xasayeli ma. Na naxa a niya a xa gbilen Darisalamu gerefe fɔxɔ ra.

²⁰ Mangɛ Yowasi xa taruxui dɔnxɔɛ sɛbɛxi Yudaya mangɛɛ xa taruxui kui.

²¹ A rapɔnyi a xa mixie naxa a yanfa, e a faxa Beti Milo, Sila mabiri.

²² A xa mangɛ banxi mixie, Simeyata xa di Yosabadi nun Someri xa di Yehosabadi nan a faxa. Yowasi naxa ragata a benbae fɛ ma, Dawuda xa taa kui. A xa di Amasiya naxa ti a jɔxɔɛ ra.

13

Isirayila mangɛ Yehowaxasi

¹ Axasiya xa di Yowasi xa mangɛya jɛ mɔxɔɲɛn nun saxan nde ra Yudaya xun ma, Yehu xa di Yehowaxasi naxa ti mangɛ ra Isirayila bɔxi ma. A mangɛya jɛ fu nun solofere nan naba Samari.

² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. A naxa bira Nebati xa di Yerobowami xa yunubie fɔxɔ ra, naxan nu bara Isirayila ratantan na kui. Yehowaxasi mu gbilen na yunubie fɔxɔ ra.

³ Alatala xɔnɔ nɛ Isirayila ma na fe ma, a nu e rabolo Arami mangɛɛ yi ra, Xasayeli nun a xa di Ben Hadada.

⁴ Yehowaxasi naxa Alatala maxandi a xa hinɛ a ra. Alatala naxa a xa maxandi suxu, barima, a

nu bara Isirayila xa tɔɔrɛ to Arami mangɛ xa nɔɛ bun ma.

⁵ Alatala naxa Isirayila rakisima nde fi e ma, a e ba Arami xa mangɛya bun ma, e fa lu bɔɲɛsa kui.

⁶ Kɔnɔ e mu gbilen Yerobowami bɔnsɔɛ xa yunubie fɔxɔ ra. Asera kuye masolixie yati nu tixi Samari taa kui.

⁷ Yehowaxasi xa sɔɔri gali nu bara xurun, soe ragi mixi tongo suuli, gise fu, nun sɔɔri wulu fu nan tun nu fa luxi, barima Arami mangɛ nu bara e bɔnbɔ, alɔ bɔxi iboronma ki naxɛ.

⁸ Yehowaxasi xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyi naxee birin naba, nee sɛbɛxi Isirayila mangɛɛ xa taruxui kui.

⁹ A naxa laaxira, a ragata a benbae fɛ ma Samari. A xa di Yowasi naxa ti a ɲɔxɔɛ ra.

Isirayila mangɛ Yehowasa

¹⁰ Yowasi xa mangɛya ɲɛ tongo saxan nun solofere nde ra Yudaya xun ma, Yehowaxasi xa di Yehowasa naxa ti mangɛ ra Isirayila xun ma. A naxa mangɛya ɲɛ fu nun senni raba Samari.

¹¹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie fɔxɔ ra.

¹² Yowasi xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyi naxee birin naba, alɔ a Yudaya mangɛ Amasiya gere ki naxɛ, na fee birin sɛbɛxi Isirayila mangɛɛ xa taruxui kui.

¹³ Yowasi naxa laaxira, a ragata Isirayila mangɛɛ sɛɛti ma Samari. Yerobowami naxa ti mangɛ ra a ɲɔxɔɛ ra.

Elise xa faxɛ

14 Annabi Elise to fura, a nu laaxirama fure naxan ma, Isirayila mangɛ Yowasi naxa goro a yire sunnunyi kui, a yi wɔyenyi ti a bɛ wa kui, «N ba, n ba, Isirayila senbɛma.»

15 Elise naxa a yaabi, «Xali nun tanbɛ nde tongo.» Mangɛ naxa na raba.

16 Na xanbi Elise naxa a fala Isirayila mangɛ bɛ, «Xali rafala.» Elise naxa a bɛlɛxɛɛ sa mangɛ bɛlɛxɛɛ ma, a fa a fala a bɛ,

17 «Wunderi rabi naxan na sogetede biri.» A naxa a rabi. Elise naxa a fala a bɛ, «Xali woli.» A naxa a woli. Elise naxa a fala a bɛ fa, «Xunnakeli tanbɛ nan yi ki Alatala bɛ, a naxan fima i ma Aramikae xili ma. I Aramikae bɔnbɔma nɛ Afeki taa kui han i e sɔntɔ.»

18 Na tɛmɛi Elise naxa a fala, «Xalie tongo.» Mangɛ naxa e tongo. Elise naxa a fala a bɛ, «Bɔxi bɔnbɔ xalie ra.» Mangɛ naxa bɔxi bɔnbɔ sanya saxan, a fa a iti.

19 Annabi Elise naxa xɔnɔ a ma, a naxɛ, «Xa i bɔxi bɔnbɔ nɛ sanya suuli nu, xa na mu sanya senni, i nu nɔma nɛ Aramikae sɔntɔde. Kɔnɔ yakɔsi i fama e bɔnbɔde sanya saxan gbansan nɛ.»

20 Na dangi xanbi, Annabi Elise naxa laaxira, e fa a ragata. Na nɛ xun gbilenyi, Mowaba sɔɔrie naxa so Isirayila bɔxi ma.

21 Na tɛmɛi Isirayilakae nu na e xa mixi faxaxi nde ragatafe. E to Mowabakae to fa ra, e naxa e xa mixi fure sa mafurenyi ra Annabi Elise xa gaburi kui. Na fure to din Elise xɔrie ra, a naxa keli faxɛ ma, a gbilen balo ra.

22 Arami mangɛ Xasayeli nu Isirayilakae tɔɔroma Yehowaxasi xa mangɛya bun ma.

²³ Kɔnɔ Alatala naxa kinikini e ma. A naxa hinne e ra a xa saatɛ xa fe ra, a naxan xiri Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba tagi. Han yakɔsi Alatala mɛɛnima e ma na nan ma.

²⁴ Arami mangɛ Xasayeli naxa faxa, a xa di Ben Hadada naxa ti mangɛ ra a ɲɔxɔɛ ra.

²⁵ Yehowaxasi xa di Yehowasa naxa taaɛ ba Ben Hadada yi ra, na baba Xasayeli naxee ba a baba Yehowaxasi yi ra gere kui. Yowasi naxa a bɔnbɔ sanya saxan, a na taaɛ masɔɔ.

14

Yudaya mangɛ Amasiya

(Yudaya Mangɛɛ II 25:1-28, 26:1-2)

¹ Yehowasa xa di Yowasi xa mangɛya ɲɛ firin nde ra Isirayila bɔxi ma, Yowasi xa di Amasiya naxa ti mangɛ ra Yudaya.

² A ɲɛ mɔxɔɲɛn nun suuli nan nu a ra, a ti mangɛ ra tɛmui naxɛ. A naxa ɲɛ mɔxɔɲɛn nun solomanaani mangɛya raba Darisalamu. A nga nu xili nɛ Yehowadin, Darisalamuka nan nu a ra.

³ A naxa Alatala waxɔnfe raba, kɔnɔ a mu lu alɔ a benba Dawuda. A bira a baba Yowasi xa misaali nan yati fɔxɔ ra.

⁴ Na birin kui, kuye batudee nu na geya yiree, mixie man nu sɛrɛxɛɛ nun surayi bama mɛnni.

⁵ Amasiya xa mangɛya to sɛnbɛ sɔɔɔ, a naxa mixie faxa, naxee a baba faxa.

⁶ Kɔnɔ a mu nee xa die tan faxa, alɔ Alatala a yamarixi ki naxɛ Tawureta Munsa kitaabui kui a falafe ra, «A mu lanma babɛ xa faxa a xa di xa yunubi xa fe ra. Di fan mu lanma a xa faxa a

baba xa yunubi xa fe ra. Kankan lan a xa faxa a yete kan xa yunubi nan xa fe ra.»

⁷ Amasiya naxa Edonka mixi wulu fu faxa foxe gulunba kui, a Sela taa tongo, a a xili sa Yokatili. A xilima na ki ne han to.

⁸ Amasiya to ge marasi fende mixi gbete ra, a naxa xerae xee Isirayila mange Yehu xa mamadi Yehowasa ma, Yehowaxasi xa di, a falafe ra, «Fa, won xa fa gere.»

⁹ Isirayila mange Yehowasa naxa Yudaya mange Amasiya yaabi yi ra, «Liban tunbe di naxa xera xee Liban sediri wuri xungbe ma a falafe ra, <I xa di gine fi n ma di ma.> Na dangi xanbi, Liban wulai sube nde naxa tunbe maboron.

¹⁰ I bara Edon bonbo a fanyi ra, na bara a niya i xa i yete igbo. Sewa i xa xunnakeli ra, i xa lu i xonyi. I gbaloe fenfe i yete be munfe ra? I sontoma ne, i nun Yudaya ra»

¹¹ Kono Amasiya mu a tuli mati a ra. Na kui Isirayila mange Yehowasa naxa siga a xili ma, a tan nun Yudaya mange Amasiya naxa e bore gere Beti Semesi, Yudaya boxi ma.

¹² Isirayila naxa Yudaya bonbo, e fa e gi e so e xonyi.

¹³ Isirayila mange Yehowasa naxa Axasiya xa mamadi Amasiya findi a xa geelimani ra Beti Semesi. A naxa fa Darisalamu tete rabira kelife Eframi xa naade ra han naade naxan na tunxui ma, nongon ya keme naani nondon.

¹⁴ A naxa xema nun gbeti birin tongo naxan nu na Alatala xa banxi nun mange xa banxi kui. A naxa mixi ndee fan suxu, a gbilen Samari.

15 Yehowasa xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyi naxee raba, nun a xa gere e nun Yudaya mangɛ Amasiya, na birin sɛbɛxi Isirayila mangɛ xa taruxui kui.

16 Yehowasa naxa laaxira, e a ragata Isirayila mangɛ fe ma Samari. A xa di Yerobowami naxa ti mangɛ ra a ɲɔxɔɛ ra.

17 Isirayila mangɛ Yehowaxasi xa di Yehowasa to faxa, Yudaya mangɛ Yowasi xa di Amasiya xa mangɛya xɔn man naxa kuya ɲɛ fu nun suuli.

18 Amasiya xa taruxui dɔnxɔɛ, na sɛbɛxi Yudaya mangɛ xa taruxui kui.

19 Mixi ndee naxa yanfanteya maxiri a xun ma Darisalamu, a naxa a gi, a siga Lakisi. E naxa bira a fɔxɔ ra Lakisi, e sa a faxa mɛnni.

20 E naxa a fure xanin soe fari, e sa a ragata Darisalamu a benbae fe ma Dawuda xa taa kui.

21 Yudaya ɲama birin naxa Amasiya xa di Asaraya ti mangɛ ra a baba ɲɔxɔɛ ra. A ɲɛ fu nun senni nan nu a ra.

22 Mangɛ Amasiya xa faxɛ dangi xanbi, Asaraya naxa Elata taa ti, a a sa Yudaya xa bɔxi xun ma.

Isirayila mangɛ Yerobowami firin nde

23 Yowasi xa di Amasiya Yudaya mangɛ, xa mangɛya ɲɛ fu nun suuli nde ra, Yowasi xa di Yerobowami naxa ti Isirayila mangɛ ra Samari. A mangɛya ɲɛ tongo naani nun keren naba.

24 A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubi fɔxɔ ra, a Isirayilakae ti naxan na.

25 A naxa a niya Isirayila naaninyie xa gbilen a ra kelife Lebo Xamata kɔɔla ma, han Araba baa

dɛ ra yirefanyi ma, alɔ Isirayila Marigi Alatala nu bara a masen ki naxɛ Amitayi xa di Annabi Yunusa bɛ, naxan findi Gati Xeferika ra.

²⁶ Alatala naxa Isirayila xa tɔɔɛ xɔɔxɔɛ to, e rakisima yo mu nu na,

²⁷ a naxa e rakisi Yowasi xa di Yerobowami saabui ra. A mu nu wama a xɔn Isirayila xili xa jɔn dunija ma.

²⁸ Yerobowami xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyi naxee birin naba, nun a xa xunnakeli Damasi nun Xamata ragbilenfe ra Yudaya ma, na birin sebɛxi Isirayila mangɛɛ xa taruxui kui.

²⁹ Yerobowami naxa laaxira, e a ragata Isirayila mangɛɛ fɛ ma Samari. A xa di Sakari naxa ti mangɛɛ ra a jɔxɔɛ ra.

15

Yuda mangɛɛ Asaraya (Yudaya Mangɛɛ II 26:1-23)

¹ Yerobowami xa mangɛya jɛ mɔxɔjɛn nun solofere nde ra Isirayila xun ma, Amasiya xa di Asaraya naxa ti mangɛɛ ra Yudaya.

² A mangɛya sɔtɔ a jɛ fu nun senni nan ma, a fa jɛ tongo suuli nun firin mangɛya raba Darisalamu. A nga nu xili nɛ Yekoliya, Darisalamuka nan nu a ra.

³ A Alatala waxɔnfe raba nɛ a ki ma, alɔ a baba Amasiya.

⁴ Kɔnɔ na birin kui, kuye batudee mu jɔn geyae yire, mixie nu luma sɛɛxɛɛ nun surayi man ba ra mɛnni.

⁵ Alatala naxa kune fure sa mangɛɛ ma, han a faxa lɔxɔɛ. A nu sabatixi banxi nde nan kui,

naxan nu na a xati ma. A xa di Yotami nan nu na a xa fɔxɔe xunyi ra, a man nu a xa mangeya fan naperema boxi kui.

⁶ Asaraya xa taruxui donxɔe, a fe fanyi naxee birin naba, na sebexi Yudaya mangée xa taruxui kui.

⁷ Asaraya naxa laaxira, e a ragata a benbae fe ma, Dawuda xa taa kui. A xa di Yotami naxa ti mangé ra a jɔxɔe ra.

Isirayila mangé Sakari

⁸ Yudaya mangé Asaraya xa mangeya jé tongo saxan nun solomasaxan nde ra, Yerobowami xa di Sakari naxa ti Isirayila mangé ra Samari, kike senni bun ma.

⁹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a benbae naxan naba. A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubi fɔxɔ ra, a Isirayila ti naxan na.

¹⁰ Yabəsi xa di Salumu naxa yanfanteya maxiri a xun ma, a a faxa Yibeleyami, a ti mangé ra a jɔxɔe ra.

¹¹ Sakari xa taruxui donxɔe sebexi Isirayila mangée xa taruxui kui.

¹² Alatala xa masenyi nan kamali a xa faxe kui, a naxan masen Yehu be, a to a masen, «I bonsoe Isirayila yamarima ne han i tolontolonyi.» A raba na ki ne.

Isirayila mangé Salumu

¹³ Yabəsi xa di Salumu naxa ti mangé ra Isirayila, Yudaya mangé Osiyasi xa mangeya jé tongo saxan nun solomanaani nde ra. A naxa mangeya raba kike keren Samari.

¹⁴ Menaxemi, Gadi xa di Salumu naxa keli Tirisa, a te Samari, a Yabɛsi xa di Salumu faxa, a ti mangɛ ra a ɲɔxɔɛ ra.

¹⁵ Salumu xa taruxui dɔnxɔɛ, nun a yanfɛ naxan ti, na seɓɛxi Isirayila mangɛe xa taruxui kui.

¹⁶ Na tɛmui, Menaxemi naxa keli Tirisa, a siga Tifisa taa gereɗe. A naxa mennikae birin faxa, a nun naxee nu na naa rabilinyi, barima e mu nu tinma a xa yaamari ra. Hali ginɛ furuxie, a nu e faxa nɛ, a e furi rabɔɔ.

Isirayila mangɛ Menaxemi

¹⁷ Yudaya mangɛ Asaraya xa mangɛya ɲɛ tongo saxan nun solomanaani nde ra, Gadi xa di Menaxemi naxa ti Isirayila mangɛ ra. A mangɛya ɲɛ fu nan naba Samari.

¹⁸ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie fɔxɔ ra, a Isirayila ɲama ti naxan na.

¹⁹ Asiriya mangɛ Pulu naxa so Isirayila bɔxi kui, a xa naa gere, kɔnɔ Menaxemi naxa gbeti kilo wulu tongo saxan fi a ma, alako a xa a mali a xa mangɛya xa mabanban.

²⁰ Menaxemi naxa na kɔbiri sɔtɔ Isirayila bannae ra, mixi keren keren gbeti kole tongo suuli. A to na fi Asiriya mangɛ ma, na naxa Isirayila bɔxi gerefe lu na, a gbilen a xɔnyi.

²¹ Menaxemi xa taruxui dɔnxɔɛ, nun a naxan birin naba, na seɓɛxi Isirayila mangɛe xa taruxui kui.

²² Menaxemi naxa laaxira, a ragata a benbae fɛ ma. A xa di Pekaxaya naxa ti mangɛ ra a ɲɔxɔɛ ra.

Isirayila mangɛ Pekaxaya

²³ Yudaya mangɛ Asaraya xa mangɛya jɛ tongo suuli nde ra, Menaxemi xa di Pekaxaya naxa ti Isirayila mangɛ ra Samari. A naxa mangɛya jɛ firin naba.

²⁴ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie ɔxɔ ra, a Isirayilakae tixi naxee ra.

²⁵ A malima nde, Remaliyahu xa di Peka, naxa a yanfa, a a faxa mangɛ banxi kui Samari. Galadika mixi tongo suuli naxa a mali na kui, e Aragobo nun Ariye fan faxa. Na dangi xanbi Peka naxa ti mangɛ ra Pekaxaya jɔxɔɛ ra.

²⁶ Pekaxaya xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyie naxee birin naba, na birin seɓɛxi Isirayila mangɛ xa taruxui kui.

Isirayila mangɛ Peka

²⁷ Yudaya mangɛ Asaraya xa mangɛya jɛ tongo suuli nun firin nde ra, Remaliyahu xa di Peka naxa ti Isirayila mangɛ ra Samari. A naxa mangɛya jɛ mɔxɔjɛn naba.

²⁸ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie ɔxɔ ra, a Isirayila nama ti naxee ra.

²⁹ Peka nu mangɛ ra temui naxɛ Isirayila, Asiriya mangɛ Tigilati Pileseri naxa fa, a Iyono, Abeli Beti Maaka, Yanowa, Kedesi, Xasori, Galadi, nun Galile suxu, Nafatali ɔxi birin, a na mixi birin xanin Asiriya.

³⁰ Hoseya, Ela xa di xɛmɛ naxa yanfanteya maxiri, Remaliyahu xa di Peka xun ma, a na faxa.

A naxa ti mangê ra a joxoxe ra, Osiyasi xa di xeme Yotami xa mangeya je moxoxen nde ra.

³¹ Peka xa taruxui donxoxe, a fe naxan birin naba, na sebexi Isirayila mangêe xa taruxui kui.

*Yudaya mangê Yotami
(Yudaya Mangêe II 27:1-9)*

³² Remaliyahu xa di Peka xa mangeya je firin nde ra Isirayila boxi ma, Osiyasi xa di Yotami naxa ti mangê ra Yudaya xun ma.

³³ A je moxoxen nun suuli nan nu a ra. A naxa mangeya je fu nun senni raba Darisalamu. Sadoki xa di Yerusa nan nu na a nga ra.

³⁴ A naxa fe raba naxan nafan Alatala ma, alo a baba Osiyasi a raba ki naxe.

³⁵ Konox na birin kui, kuye batudee mu jon geyae yire, mixie nu luma serexee nun surayi man ba ra menni. Yotami naxa Alatala xa banxi naade nde ti, naxan xili Fuge Naade.

³⁶ Yotami xa taruxui donxoxe, a fe naxan birin naba, na sebexi Yudaya mangêe xa taruxui kui.

³⁷ Na temui Alatala naxa a niya Arami mangê Resin nun Remaliyahu xa di Peka xa Yudaya gere.

³⁸ Yotami naxa laaxira, e a ragata a benbae fe ma a benba Dawuda xa taa kui. A xa di Axasi naxa ti mangê ra a joxoxe ra.

16

*Yudaya mangê Axasi
(Yudaya Mangêe II 28:1-27)*

¹ Remaliyahu xa di Peka xa mangeya je fu nun solofere nde ra, Yotami xa di Axasi naxa ti mangé ra Yudaya boxi ma.

² A je moxonen nan nu a ra na temui. A naxa je fu nun senni mangeya raba Darisalamu. A mu a Marigi Alatala waxonfe raba alo a benba Dawuda a raba ki naxe.

³ A nu birama Isirayila mangée xa kira nan foxo ra. A naxa a xa di yati ba serexe gan daaxi ra, alo si gbeteé nu a rabama ki naxe, Alatala naxee keru Isirayilakae ya ra.

⁴ A nu serexe bama, a nu surayi gan serexe ra geyae fari nun wuri bilie bun ma.

⁵ Na temui Arami mange Resin nun Isirayila mangé Peka Remaliyahu xa di, naxa Darisalamu gere. E naxa Axasi rabilin a xa taa kui, konó e mu no a ra.

⁶ Na waxati Arami mange Resin nu bara Elata taa lu Arami boxi xa noé bun ma. A nu bara Yuda bonsóe tongo naa. Edonkae sabati naa e joxoe ra. Nee na menni han to.

⁷ Axasi naxa xerae xee Asiriya mange Tigilati Pileseri xon, e xa sa a fala a be, «I xa konyi nan lanxi n ma, n xaxili tixi i tan nan na. I xa fa n natangade Arami mangé nun Isirayila mangé ma, e faxi n gerede.»

⁸ Axasi naxa gbeti nun xema tongo, naxan nu na Alatala xa banxi kui nun mangé banxi kui, a naxa a rasanba Asiriya mangé ma duuti ra.

⁹ Asiriya mange naxa tin na fe ra, a fa siga Damasi gerede. A to no na taa ra, a naxa mennikae findi konyie ra, a e rasiga Kire taa kui. A Resin faxes, menni mangé.

¹⁰ Mangɛ Axasi to siga Damasi, Asiriya mangɛ Tigilati Pileseri yire, a naxa sɛrɛxɛbade to naa. A naxa na sɛrɛxɛbade pirinti nun a yailan ki rasanba Uri sɛrɛxɛdubɛ ma Darisalamu.

¹¹ Uri naxa na sɛrɛxɛbade mɔɔli ti Darisalamu, beenun mangɛ Axasi xa gbilen kelife Damasi.

¹² Mangɛ to gbilen kelife Damasi, a fa na sɛrɛxɛbade to, a naxa a maso a ra, a sɛrɛxɛ ba a fari.

¹³ A naxa a xa sɛrɛxɛ gan daaxi nun a xa sansi xɔri sɛrɛxɛ gan na fari. A naxa wɛni sɛrɛxɛ ifili a fari, a xanunteya sɛrɛxɛ wuli makasan a ma.

¹⁴ Sɛrɛxɛbade naxan nu yailanxi wure gbeeli ra, naxan nu na Alatala ya i, hɔrɔmɔbanxi nun sɛrɛxɛbade nɛɛnɛ tagi, a naxa na ti sɛrɛxɛbade nɛɛnɛ fɛ ma kɔɔla biri ra.

¹⁵ Mangɛ Axasi naxa sɛrɛxɛdubɛ Uriya yamari yi ra, «Gɛɛsɛgɛ sɛrɛxɛ gan daaxi, nunmare sɛrɛxɛ, mangɛ xa sɛrɛxɛ gan daaxi, nun sansi xɔri hadiya, jama xa sɛrɛxɛ gan daaxi, jama xa sansi xɔri hadiya, nun jama xa sɛrɛxɛ ture daaxi, nɛɛ birin xa ba yi sɛrɛxɛbade xungbe fari. Sɛrɛxɛbade wure gbeeli daaxi xa rawali n tan bɛ.»

¹⁶ Sɛrɛxɛdubɛ Uriya naxa a raba alɔ mangɛ Axasi a yamari ki naxɛ.

¹⁷ Mangɛ Axasi naxa Ala xa banxi ye sasee dɔxɔde ba a bore ra, a na ye sasee tongo e fari. A ye sase xungbe ragoro keli tuura wure gbeeli daaxie fari, a a dɔxɔ bɔxi ma. Na ye sase nu xili nɛ «Baa.»

¹⁸ A naxa malabui lɔxɔɛ malande masara Ala xa banxi kui, a nun mangɛ sode, Asiriya mangɛ xa fe ra.

¹⁹ Axasi xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe naxan birin naba, na seɓɛxi Yudaya mangɛ xa taruxui kui.

²⁰ Axasi naxa laaxira, a ragata a benbae fe ma Dawuda xa taa kui. A xa di Xesekiya naxa ti mangɛ ra a jɔxɔɛ ra.

17

Isirayila mangɛ Hoseya

¹ Yudaya mangɛ Axasi xa mangɛya jɛ fu nun firin nde ra, Ela xa di Hoseya naxa findi Isirayila mangɛ ra Samari. A jɛ solomanaani mangɛya raba.

² A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, kɔnɔ a mu lu alɔ mangɛ singee, naxee xa yunubie dangi a gbe ɛɛ.

³ Asiriya mangɛ Salamanesari to sa Hoseya gere, a a lu a xa nɔɛ bun ma, Hoseya naxa tin duuti fife ra a ma.

⁴ Kɔnɔ Asiriya mangɛ naxa a kolon fa, a Hoseya nu wama a matandife. A tondi duuti rasanbade a ma, a man xɛɛrae xɛɛ Misira mangɛ So xɔn ma, mali fende a ra. Na kui Asiriya mangɛ naxa Hoseya suxu, a a raso geeli.

⁵ Na dangi xanbi, a naxa din Isirayila bɔxi birin na, a Samari rabilin, jɛ saxan bun ma naa suxuxi a yi ra.

⁶ Hoseya xa mangɛya jɛ solomanaani nde ra, Asiriya mangɛ naxa nɔ Samari taa ra, a Isirayilakae xanin Asiriya bɔxi ma konyiya kui. A naxa e rasabati Xala taa kui Gosan bɔxi ma Xaboro xure dɛ ra, a nun Medekae xa taae kui.

Isirayila xa yunubie

⁷ Na fe birin naba nɛ, barima Isirayilakae nu bara yunubi raba e Marigi Alatala ra, naxan e ramini Misira bɔxi ra Firawuna xa nɔɛ bun ma. Isirayila nu bara bira ala gbɛtɛɛ fɔxɔ ra,

⁸ e nu e batu alɔ si booree Alatala naxee kerixi e ya ra. Isirayilakae nu bara e tuli mati e xa mangʻee ra na fe kui.

⁹ Isirayilakae nu bara fee raba gundo ra e Marigi Alatala ra, e mu lan e xa naxee raba. E nu bara kuye batudee yailan yire itexie e xa taae birin kui, keli yire makantadee ma han taa makantaxie kui.

¹⁰ E naxa gɛmɛ masolixie nun Asera kuyee ti geyae kɔn na, wurie bun ma.

¹¹ Mɛnni, e naxa surayi gan sɛrɛxɛ ra na kuyee bɛ, alɔ sie nu a rabama ki naxɛ, Alatala naxee kerixi e ya ra. E naxa Alatala matandi e xa na fe jaaxie ra.

¹² E nu kuyee batuma, hali Alatala to bara nu tɔnyi dɔxɔ na fe ma, a falafe ra, «Wo naxa na mɔoli raba.»

¹³ Alatala nu bara Isirayila nun Yudaya rakolon na birin na a xa namijɔnmɛɛ saabui ra. A nu bara a fala, «Wo xa gbilen wo xa wali kobie fɔxɔ ra. Wo xa bira n ma yaamarie nun n ma tɔnyie fɔxɔ ra, alɔ n ma sɛriye a masenxi ki naxɛ, n naxan yamari wo benbae ra n ma konyi namijɔnmɛɛ saabui ra.»

¹⁴ Kɔnɔ e mu e tuli mati Alatala ra. E naxa e bɔjɛ raxɔrɔxɔ, alɔ e benbae naxee mu danxaniya e Marigi Alatala ma.

¹⁵ E naxa Alatala xa yaamarie matandi, e a xa saate kana naxan nu xirixi Ala nun e benbae tagi. E naxa bira fe fufafu fɔxɔ ra, e e yetɛ findi

fuyantee ra. E naxa bira sie xa naamunye fɔɔ ra, naxee e rabilinxi, Alatala tɔnyi dɔɔ naxee ma.

¹⁶ E naxa e Marigi Alatala xa yaamarie birin matandi. E naxa ninge wure daaxi firin yailan kuyee ra, e naxa Asera kuye masoli wuri ra, e naxa suyidi tunbuie bɛ, e naxa Bali kuye batu.

¹⁷ E naxa e xa di xɛmɛɛ nun e xa di ginɛɛ ba sɛrɛɛ gan daaxi ra. E naxa bira duureya nun sematofe fɔɔ ra. E naxa e yɛtɛ fi ala gbɛtɛɛ ma, e fe raba naxan mu rafan Alatala ma.

¹⁸ Na nan a niya Alatala naxa xɔɔ Isirayila bɔnsɔɛ ma, a fa e makuya a ya tode ra. Yuda bɔnsɔɛ keren nan lu fa.

¹⁹ Hali Yuda bɔnsɔɛ, e mu nu birama e Marigi Alatala xa yaamarie fɔɔ ra a raba ki ma. E fan naxa bira Isirayila xa misaali fɔɔ ra.

²⁰ Alatala naxa mɛɛ Isirayila bɔnsɔɛ birin na, a naxa e paxankata, a e rabolo a xunnakanamae bɛlɛɛ i, a e keri a ya tode ra.

²¹ A to Isirayila ba Dawuda bɔnsɔɛ ra, a naxa e lu Nebati xa di Yerobowami xa mangɛya bun ma, naxan bara e ragbilen Alatala fɔɔ ra a xa yunubi xungbe saabui ra.

²² Isirayilakae naxa bira Yerobowami xa yunubie birin fɔɔ ra. E mu e makuya nee ra,

²³ han Alatala naxa Isirayila makuya a ya tode ra, alɔ a a masen a xa konyi namijɔnmɛɛ bɛ ki naxɛ. Na kui Isirayilakae naxa makuya e xa bɔxi ra, e sa lu Asiriya bɔxi ma han to.

Samarikae

²⁴ Asiriya mange naxa fa mixie ra keli Babilɔn, Kuta, Awi, Xamata, nun Sefarawayimi, a fa nee

lu Samari taae kui Isirayilakae ροχɔe ra. Na kui e naxa Samari findi e gbe ra, e sabati naa.

²⁵ Nee to mu nu gaaxuma Alatala ya ra, Alatala naxa yetɛe radin e ma, e nu e faxa.

²⁶ E naxa a fala Asiriya mangɛe βɛ, «I mixi naxee xaninxi e xa sabati Samari βɔxi ma, nee mu menni alae batu ki kolon. Naa alae bara yetɛe radin e ma e e faxa a kolontareya ma.»

²⁷ Asiriya mangɛe naxa yi yaamari fi, «Sɛrɛxɛdubɛ nde xa sabati na βɔxi ma, a xa e xaran na βɔxi alae batu ki ra.»

²⁸ Sɛrɛxɛdubɛ keren, naxan nu bara xanin Asiriya βɔxi ma, na naxa siga Beteli taa kui Samari βɔxi ma, a mennikae xaran Alatala yaragaaxui ra.

²⁹ Kɔnɔ na sie, kankan nu a gbe alae tima na kuye banxie kui, Samarikae nu bara naxee ti e xa taae kui nun yire itexie fari.

³⁰ Babilɔnkae naxa Sukɔti Bɛnɔti kuye ti. Kutakae naxa Nerigali kuye ti. Xamatakae naxa Asima kuye ti.

³¹ Awikae naxa Nibahasi nun Taritaki kuye ti. Sefarawayimikae tan nu luma e xa die nan ba ra sɛrɛxɛ gan daaxi ra e xa kuyee, Adarameleki nun Anameleki βɛ.

³² Na sie to nu gaaxuma Alatala fan ya ra, e nu mixi mɔoli nan birin tima Alatala xa sɛrɛxɛdubɛe ra, nee xa nu sɛrɛxɛe ba e βɛ na yire itexie fari.

³³ Na kui, e nu Alatala batuma, kɔnɔ e man nu e gbe kuye fan batuma e gbe ki ma.

³⁴ Han to e birama na naamun forie fɔxɔ ra, e mu gaaxuma Alatala ya ra. E mu nu e yetɛ xa naamunye rakamalima, e man mu nu Alatala

xa seriye fan nakamalima, a naxan so Yaxuba bɔnsɔɛ yi ra, a naxan xili sa Isirayila.

³⁵ Alatala nu bara yi saate tongo e bɛ, a e yamari yi ra, «Wo naxa gaaxu ala gbɛtɛɛ ya ra, wo naxa suyidi e bɛ, wo naxa e batu, wo naxa serɛɛɛ yo ba e bɛ.

³⁶ A lanma wo xa gaaxu Alatala nan keren ya ra, naxan wo raminixi Misira bɔxi ma a senbɛ xungbe ra. Wo xa suyidi a tan nan bɛ, wo man xa serɛɛɛ ba a keren nan bɛ.

³⁷ Wo xa wo jɔxɔ sa a xa kiraya, a xa seriye nun a xa yaamarie xɔn ma lɔxɔɛ birin, a naxee sebɛxi wo bɛ. Wo naxa gaaxu ala gbɛtɛɛ ya ra.

³⁸ Wo naxa nɛɛmu n ma saate ma, wo naxa gaaxu ala gbɛtɛɛ ya ra.

³⁹ A lanma wo xa gaaxu wo Marigi Alatala nan ya ra, barima a tan nan wo baxi wo yaxuie birin bɛɛɛɛ i.»

⁴⁰ Kɔnɔ e mu e tuli mati Alatala xui ra, e naxa bira e xa naamunyi forie fɔxɔ ra.

⁴¹ Yi sie nu Alatala batuma, e man nu e xa kuye masolixie fan batuma. E xa die nun nee fan ma die na e benbae xa kira nan xɔn ma han to.

18

Yudaya mangɛ Xesekiya

(Yudaya Mangɛɛ II 29:1-2, 31:1, 32:1-19, Annabi Esayi 36:1)

¹ Ela xa di Hoseya xa mangɛya jɛ saxan nde ra, Axasi xa di Xesekiya naxa ti mangɛ ra Yudaya bɔxi ma.

² A jɛ mɔxɔɔnɛn nun suuli nan nu a ra. A naxa mangɛya jɛ mɔxɔɔnɛn nun solomanaani

raba Darisalamu. A nga nu xili nɛ Abi, Sakari xa di ginɛ.

³ A naxa fe raba naxan nafan Alatala ma, alo a benba Dawuda a raba ki naxɛ.

⁴ A kuye batudee kana yire itexie fari, a gɛmɛ masolixie iwuru, a Asera kuye bolon. A naxa boximase wure gbeeli daaxi fan kana, Annabi Munsa naxan yailan, barima Isirayilakae nu surayi ganma a fan bɛ sɛrɛxɛ ra, e nu a xili Nexusetana.

⁵ Xesekiya nu a xa lanlanteya sama Isirayila Marigi Alatala ma dangife Yudaya mangɛ birin na.

⁶ A boɲɛ nu xirixi Alatala ra, a tondi a xa kira bɛɲinde, a bira Alatala xa sɛriyɛ foxo ra, a naxan so Annabi Munsa yi ra.

⁷ Alatala nu luma a sɛɛti ma, a a niya a xa fe birin xa nu soɔneya ra. Xesekiya naxa tondi lude Asiriya xa mangɛya bun ma.

⁸ A naxa Filisitakae bonbo han Gasa mabiri, kelifɛ e xa yire makantadee ma han e xa taa makantaxi kui.

⁹ Xesekiya xa mangɛya ɲɛ naani nde ra, naxan ilan Ela xa di Hoseya xa mangɛya ɲɛ solofere nde ra Isirayila, Asiriya mangɛ Salamanesari naxa fa Samari gerede, a a rabilin.

¹⁰ Nɛ saxan dangi xanbi, Xesekiya xa mangɛya ɲɛ senni nde nan nu a ra, Isirayila mangɛ Hoseya fan xa mangɛya ɲɛ solomanaani nde, Samari naxa lu Asiriyakae belexɛ i.

¹¹ Asiriya mangɛ naxa Isirayilakae xanin Asiriya boxi ma Xala mabiri nun Xaboro dɛ ra Gosan xure, a nun Medekae xa taaɛ kui.

¹² E Marigi Alatala na raba nɛ e ra, barima e tondi nɛ e tuli matide a ra, e a xa saatɛ kana. E mu Alatala xa konyi Annabi Munsa xa sɛriyɛ rabatu.

¹³ Mangɛ Xesekiya xa mangɛya jɛ fu nun naani nde ra, Asiriya mangɛ Senaxeribi naxa Yudaya taa makantaxie gere, a no e ra.

¹⁴ Yudaya mangɛ Xesekiya naxa xɛɛra xɛɛ Asiriya mangɛ ma Lakisi, a naxɛ, «Dijɛ, n bara won ma saatɛ kana. Gbilɛn n fɔxɔ ra, n xa tin i waxɔnfe birin na.» Na kui, Asiriya mangɛ naxa Xesekiya yamari a xa fa gbeti kilo wulu solomanaani, a nun xɛɛma kilo kɛmɛ solomanaani ra.

¹⁵ Xesekiya naxa gbeti birin fi a ma, naxan nu na Alatala xa hɔrɔmɔbanxi nun mangɛ banxi kui.

¹⁶ A naxa gbeti nun xɛɛma ba, naxan nu fatuxi Alatala xa hɔrɔmɔbanxi naadɛɛ nun e gbanyie ma, a na birin fi Asiriya mangɛ ma.

¹⁷ Asiriya mangɛ naxa a xa sɔɔri mangɛ, a xa kuntigie xunyi, nun a rasima singe xɛɛ Xesekiya xɔn ma Darisalamu, kelife ra Lakisi. E to Darisalamu li, e naxa ti ye yire xungbe fɛ ma, mixie nu gare soma dennaxɛ.

¹⁸ E naxa mangɛ xili mɛnni. Xilikiya xa di Eliyakimi, mangɛ xa banxi xunyi, mangɛ xa sɛbɛliti Sebena, nun Asafi xa di Yowa, naxan findixi mangɛ xa kɛɛdi ragatɛ ra, nɛɛ naxa mini Asiriyakɛ ralandɛ.

¹⁹ Asiriya mangɛ rasima singe naxa yi masenyi ti e bɛ, «Wo a fala Xesekiya bɛ, Asiriya mangɛ xungbe yi nan masenxi, <I xaxili tixi munse ra?

²⁰ I woyen fufafu nan tun falaxi! I joxo a ma a i bara feere nun senbe soto n gerefe ra? I laxi nde ra, naxan a niyama i xa n matandi?

²¹ I i xa lanlanteya saxi Misirakae nan ma fa? E luxi alo wuri ponpoe naxan girama, a fa i soxo i kilonma a ra temui naxe. Misira mange Firawuna na na ki ne mixi birin be, naxee e xaxili tixi a ra.

²² Temunde wo n yaabima ne, «Muxu xaxili tixi muxu Marigi Alatala nan na.» Kono n xa a fala wo be Xesekiya bara ge serexebadee kanade geyae fari, a fa a fala Yudayakae nun Darisalamukae be, «Wo Alatala batu Darisalamu xa serexebade gbansan ne.»»

²³ «Xa i sa noma soe ragi wulu firin sotode i xa nama ya ma, n marigi Asiriya mange soe fima ne i ma, e naxee ragima.

²⁴ Hali i i xaxili ti Misirakae ra, soe ragie nun gisee xa fe ra, i senbe xurun n ma mange xa mixi xuri di nde nofe ra.

²⁵ Bafe na ra, wo marigi Alatala xa mu waxi n xa be gere? Alatala nan a falaxi n be, «Siga, i na boxi kana.»»

²⁶ Xilikiya xa di Eliyakimi, Sebena, nun Yowa naxa a fala Asiriya mange rasima be, «Yandi, i xa woyen muxu be Arami xui ra, muxu tan i xa konyie na xui fahaamuma. I naxa woyen muxu be Yuda xui ra nama ya xori naxan na tete fari.»

²⁷ Kono Asiriya mange rasima naxa e yaabi, «N marigi n xexi yi masenyi falade i xa mange nun i tan nan gbansan be? N mu woyenfe yi mixie fan xa be, naxee doxoxi tete fari yi ki, naxee fama e

yete xa gbi fuxi donde nun e yete xoli minde nun wo tan na?»

²⁸ Mange rasima naxa keli, a a fala a xui itexi ra Yudaya xui ra, a naxe, «Wo wo tuli mati Asiriya mange xungbe xa masenyi ra,

²⁹ <Wo naxa tin Xesekiya xa wo madaxu, barima a mu fata wo ratangade n belexe i!

³⁰ Wo naxa tin a xa wo madaxu wo xaxili tife Alatala ra, a falafe ra, «Alatala muxu rakisima ne, yi taa mu luma Asiriyakae xa mange sagoe.»

³¹ Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra de! Asiriya mange yi nan falaxi, «Xa wo tin lude n ma yaamari bun ma, kankan fama a xa xee bogisee donde, kankan a xa kolonyi ye min,

³² han n sa fama wo xaninde boxi nde ma temui naxe, naxan luxi alo wo xa boxi, mengi nun weni fanyi, taami nun weni xee, oliwi bilie nun kumi na dennaxe. Na kui, wo baloma ne a fanyi ra, wo ratanga faxe ma.» Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra, naxan wama wo madaxufe a falafe ra, «Marigi Alatala won nakisima ne.»

³³ Si gbete xa alae no ne e xa mixie bade Asiriya mange belexe i?

³⁴ Xamata nun Arapadi xa alae go? Sefarawayimi, Hena nun Iwa xa alae go? Nee bara Samari ba n belexe i?

³⁵ Namanee birin xa alae ya ma, ala mundun a xa mixie rakisixi n belexe i? Alatala tan noma Darisalamu ratangade n ma?»

³⁶ Nama naxa dundu, e mu a yaabi, barima mange a fala ne, «Wo naxa a yaabi de.»

³⁷ Xilikiya xa di Eliyakimi, mange xa banxi xunyi, Sebena sebeliti, nun Asafi xa di Yowa

k'eedi ragate, nee naxa siga mange Xesekiya yire e xa sosee ibooxi e ma sunnunyi kui, e fa Asiriya mange rasima xa masenyi denteg'e a be.

19

Xesekiya nun Annabi Esayi xa sumunyi (Annabi Esayi 37:1-38)

¹ Mange Xesekiya to na fe me, a naxa a xa donma iboo a ma, a beki dugi ragoro a ma sunnunyi kui, a fa siga Alatala xa banxi kui.

² A naxa a xa banxi xunyi Eliyakimi, a xa sebeliti Sebena, nun serexedube forie xee Amosu xa di Annabi Esayi xon, beki dugi ragoroxi e ma.

³ E naxa a fala a be, Xesekiya yi nan falaxi, «To findixi sunnunyi, jaxankate, nun boje mapaxu loxo'e nan na. A luxi alo die bari temui bara a li, kono senbe mu na sonon e xa bari.

⁴ I Marigi Alatala na Asiriya mange xa xera xa masenyi me Ala jipe rasotofe ra, temunde a a jaxankatama ne a xa na woyenyie ma. I xa Ala maxandi alako won ma mixi donxoe naxa faxa.»

⁵ Mange Xesekiya xa mixie naxa siga Annabi Esayi yire.

⁶ Esayi naxa a masen e be, «Wo a fala wo xa mange be, Alatala yi masenyi nan tixi, <I naxa gaaxu Asiriya mange xa xerae xa marasotoe xa fe ra, a naxee falaxi n be.

⁷ N fama a xaxili mafindide xibaarui nde ra, a fa gbilen a xonyi. N a faxama santidegema ra menni ne.»

⁸ Mangɛ xa xɛɛra to gbilen Asiriya mangɛ yire, a naxa a li a xa mangɛ nu bara keli Lakisi, a nu na Libina gerefe.

⁹ Na temui Asiriya mangɛ naxa a kolon a Kusi mangɛ Tirihaka na fafe a gerefe. Na kui a man naxa xɛɛrae xɛɛ Xesekiya ma, a falafe ra,

¹⁰ «Wo a fala Yudaya mangɛ Xesekiya bɛ, <I xa ala, i laxi naxan na, na naxa i madaxu de a falafe ra, «Darisalamu mu luma Asiriya mangɛ bɛlɛɛ i.»

¹¹ I a kolon a fanyi ra Asiriya mangɛe naxan nabaxi pamanɛe birin na. E e sɔntɔ nɛ a jaaxi ra. I tan fa fama i bade n yi ra di?

¹² N benbae si naxee bɔnbɔ, e xa alae e ratanga nɛ, alɔ Gosan, Xarani, Resefa, nun Eden bɔnsɔɛ naxee na Teli Asari?

¹³ Xamata mangɛ, Arapadi mangɛ, Sefarawayimi mangɛ, Hena mangɛ, nun Iwa mangɛ na minden?>»

¹⁴ Xesekiya naxa bataaxe rasuxu xɛɛrae yi ra, a naxa a xaran. Na dangi xanbi, a naxa te Alatala xa banxi, a a itala Alatala ya i.

¹⁵ Xesekiya naxa Alatala maxandi, a naxe, «Isirayila Marigi Alatala, naxan magoroxi malekɛɛ tagi, i tan nan na dunija birin Marigi ra, i tan nan koore nun bɔxi daaxi.

¹⁶ Alatala, i i tuli mati a fanyi ra, i xa Senaxeribi xa masenyi rame, naxan a xa mixi xɛɛxi Ala Nijɛ rasɔtɔde.

¹⁷ Alatala, nɔndi na a ra, Asiriya mangɛe bara si birin sɔntɔ, a e xa fe xun nakana.

¹⁸ E naxa nee xa alae woli tɛ i, e e kana. A nɔndi ki ma, na kuyee mu findixi Ala ra, barima ibunadama nan nee yailanxi wuri nun gɛmɛ ra.

19 Yandi, muxu Marigi Alatala, i xa muxu ratanga Senaxeribi ma, alako dunɪna birin xa a kolon, a i tan nan keren na Ala ra.»

20 Awa, Amosu xa di Annabi Esayi naxa xɛɛra xɛɛ mangɛ Xesekiya ma, a naxɛ, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, <N bara i xa maxandi suxu i naxan tixi Asiriya mangɛ Senaxeribi xa fe ra.

21 Alatala xa masenyi nan ya a xili ma, Siyoni taa fama yode i ma, Darisalamu tofanyi fama i maberede.

22 I nde konbixi, i nde maberexi?

I sɔnxoxi nde ma?

I bara i yetɛ igbo Isirayila Seniyentɔɛ ma.

23 I xa xɛɛraɛ bara Marigi rasɔɔ.

I bara a fala, «N tan bara te han Liban geyae fari n ma gisee kui.

N sɛdiri wuri itexie fɔn,

n sipirɛ wuri tofanyie sɛgɛ fɔtonyi dɛpɛxi kui.

24 N tigie ge ɲamanɛɛ ma, n e ye min.

N Nili xure senkinɛɛ birin xɔrima nɛ n sanyie ra.»»»

25 Alatala naxɛ, «I mu a mɛxi ba, a n bara yi fee natɛ nu a rakuya, kafi n i daa tɛmɛi?

N fa na e rabafe nɛ.

I tan findixi taa senbɛmaɛ sɔntoma nan tun na,

26 na taa mixie senbɛ mu na e xa ti wo kanke.

Gaaxui nun yaagi nan tun e sɔtɔma.

E luma alɔ ɲooɛɛ xare, alɔ sɛxɛ naxan na banxi kɔn na,

alɔ mɛngi bili naxan xarama beenun a xa bogi.

27 Kɔnɔ n i dɔxɔ tɛmɔi, i mini tɛmɔi sigafe ra gere
sode, i fa tɛmɔi, n na birin kolon.

I man na n matandi, n na fan kolon.

28 I to bara n matandi na ki, i i yɛtɛ igbo n ma,
n na n ma xurundɛ gɔakuma nɛ i jɔɛ ra,
n na n ma karafoe sɔti i dɛ kui,
n i ragbilen i kelide.»

29 Alatala naxɛ, «Xesekiya, tɔnxuma nan ya i bɛ:
Toofare wo sansi xɔri yolonxi nan donma.

Tamuna wo sansi bali nan donma.

Kɔnɔ tamuna boore, wo sansie nan donma wo
naxee sima wo e xaba,
wo wɛni min naxan kelima wɛni bilie ma, wo
naxee sima.

30 Yuda bɔnsɔɛɛ naxee kisima,
nee luma nɛ alɔ wuri bili
naxan a sanke na bɔxi bun ma,
a fa a bogi ramini a fuge biri ra.

31 Barima mixi ndee ratangama nɛ faxɛ ma
Darisalamu,
Siyoni mixi ndee kisima nɛ.
Alatala Sɛnbɛma a mafurama nɛ na birin
nabade.»

32 Na kui, Alatala yi masenyi nan tixi Asiriya
mangɛ xa fe ra,

«A mu soma yi taa kui,

a mu xali yo wolima be,

a mu tima wo kanke a xa wure lefa ra,

a mu bɛndɛ matema tuganfe ra wo xa tɛtɛ ra.

33 A gbilenma a fa kira nan na,

a mu soma yi taa kui!

Alatala xa masenyi nan na ki.

34 N yi taa makantama nɛ,
n a rakisima nɛ n xili nun n ma konyi Dawuda
xa fe ra.»

35 Na kɔɛ ra Alatala xa malekɛ naxa mini, a
sa Asiriyaka wulu kɛmɛ tongo solomasaxan nun
suuli faxa. A dɔnxɔɛɛ to keli gɛɛsɛgɛ, e naxa na
furee to e ya ma.

36 Na kui, Asiriya mangɛ Senaxeribi naxa
gbilen a xɔnyi Ninewe.

37 Lɔxɔɛ nde, a to nu na salife a xa ala Nisiri
xa banxi kui, Adarameleki nun Sareseri naxa
a faxa santidɛgɛma ra, e e gi Ararati bɔxi ma.
Esarixadoni naxa ti mangɛ ra a baba Senaxeribi
ɲɔxɔɛ ra.

20

Xesekiya xa fure

*(Yudaya Mangɛɛ II 32:24-26, Annabi Esayi
38:1-8,21-22)*

1 Na ɲɛ ra, Xesekiya naxa fura a ɲaaxi ra. A
gbe mu nu luxi a xa faxa. Amosu xa di Annabi
Esayi naxa siga a yire, a a fala a bɛ, Alatala yi
nan masenxi, «I xa yaamarie fi i xa mixie ma,
barima i na faxafe nɛ yi ki, i mu kisima yi fure
ma.»

2 Xesekiya naxa a yatagi mafindi banxi xalɛ
ma, a Alatala maxandi, a naxɛ,

3 «Alatala, yandi hinne n na, i a kolon a n nan
ɲɛrɛxi nɛ kira tinxinxi xɔn ma n ma dunɲɛigiri
kui n bɔɲɛ fiixe ra. N mu i matandi, n mu gbilen
i waxɔnfe fɔxɔ ra.» Xesekiya naxa wa ki fany
ra.

4 Annabi Esayi mu nu gɛxi minide mangɛ banxi
tɛtɛ kui, Alatala man naxa a masen a bɛ, a naxɛ,

⁵ «Gbilen i xa sa a fala n ma jama yarerati Xesekiya bɛ, i benba Dawuda Marigi Alatala yi nan masenxi, «N bara i xa maxandi mɛ, n bara i yaye to. N i yalanma nɛ, a xi saxan nde, i tema nɛ Alatala xa banxi.

⁶ N jɛ fu nun suuli sama nɛ i xa simaya xun ma. N i tan nun yi taa ratangama nɛ Asiriya mangɛ ma. N yi taa makantama nɛ n ma konyi Dawuda xa fe ra.»

⁷ Annabi Esayi naxa a fala Xesekiya xa mixie bɛ, «Wo xɔrɛ bogi xaraxi nde mɔndɔ, wo xa a sa a xa fi ya i.» E naxa na raba, Xesekiya naxa yalan.

⁸ Xesekiya nu bara a fala Annabi Esayi bɛ, «N a kolonma tɔnxuma mundun ma, a Alatala n na yalanma nɛ, n man fa siga a xa banxi a xi saxan nde ma?»

⁹ Annabi Esayi naxa a yaabi, «Yi nan findima Alatala xa tɔnxuma ra i bɛ, alako i xa a kolon a Alatala a xa masenyi rakamalima nɛ. I wama soge niini xa a magbilen a xanbi xanbi ma dɔxɔ fu, ka a xa siga a yare yare ma dɔxɔ fu?»

¹⁰ Xesekiya naxa a yaabi, «Soge niini luma siga ra a yare yare nan ma. I xa a niya a xa gbilen a xanbi xanbi ma.»

¹¹ Na temui, Annabi Esayi naxa Ala maxandi a xa na raba. Alatala naxa soge niini magbilen a xanbi xanbi ma dɔxɔ fu. Na soge niini nu tixi Axasi tede nan ma.

*Xesekiya nun Babilon mangɛ xa xɛɛrae
(Annabi Esayi 39:1-8)*

¹² Na tɛmɛi Babilɔn mangɛ Merodaki Baladan naxa bataaxɛ nun buɓa rasanba Xesekiya ma, barima a nu bara Xesekiya furafe mɛ.

¹³ Xesekiya naxa na xɛɛrae rasɛnɛ, a a xa naafuli birin masen e bɛ, alɔ gbeti, xɛɛma, surayi, labunde nun ture xiri ɲɔxunmɛ, a xa geresose ragatade nun a xa bannaya birin dɛnnaxɛ. Sese mu lu, Xesekiya mu naxan masen e bɛ a xa banxi nun a xa bɔxi kui.

¹⁴ Na dangi xanbi, Annabi Esayi naxa fa Xesekiya yire, a a maxɔrin, «Na mixie munse falaxi i bɛ? E kelixi minden?» Xesekiya naxa a yaabi, «E kelixi bɔxi makuye nde nɛ, dɛnnaxɛ xili Babilɔn.»

¹⁵ Esayi man naxa a maxɔrin, «E munse matoxi i xa banxi kui?» Xesekiya naxa a yaabi, «Se naxan birin na n ma banxi kui. Sese mu luxi n xɔnyi n mu naxan masenxi e bɛ.»

¹⁶ Na kui, Annabi Esayi naxa a fala Xesekiya bɛ, «I tuli mati Alatala xa masenyi ra,

¹⁷ <Lɔxɔɛ na fafe, yi mixie fama i harige birin xaninde Babilɔn, i benbae naxan luxi i yi ra. Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁸ E fama i xa die suxude, i naxee barixi, e e bana Babilɔn mangɛ bɛ.»

¹⁹ Xesekiya naxa a fala Esayi bɛ, «Alatala xa masenyi i naxan tixi, a fan.» A na fala nɛ barima a naxɛ, «Bɔɲɛsa nun kantari tan luma nɛ be, n ma simaya birin kui.»

²⁰ Xesekiya xa taruxui dɔnxɔɛ nun a xa wali fanyie a naxee raba, alɔ ye sase yailanfe nun ye kira raboofo sofe ra taa kui, na sɛbɛxi Yudaya mangɛɛ xa taruxui kui.

²¹ Xesekiya naxa laaxira, e a beɛe a benbae fe ma. A xa di Manasi naxa ti mangɛ ra a ɲoxɔe ra.

21

Yudaya mangɛ Manasi (Yudaya Mangɛɛ II 33:1-20)

¹ Manasi ɲɛ fu nun firin nan nu a ra a findi mangɛ ra temui naxe. A naxa lu kibanyi kui ɲɛ tongo suuli bun ma Darisalamu. A nga nu xili ne Xefesiba.

² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a bira sie xa naamunyi ɲaaxie foxɔ ra, Alatala naxee keru na boxi ma Isirayila bonsoe ya ra.

³ A naxa kuye batudee yailan a baba nu bara naxee kana. A naxa Bali kuye xa serexebadee yailan, a Asera kuye ti, alɔ Isirayila mangɛ Akabu a raba ki naxe. A man naxa tunbuie batu folo, a a xinbi sin nee bun ma.

⁴ A naxa serexebade ndee ti kuyee be Alatala xa banxi kui, naxan nu tixi Darisalamu Alatala xili xa fe ra.

⁵ A naxa serexebade ndee ti tunbuie batufe ra, Alatala xa banxi tete firinyie kui.

⁶ A naxa a xa di gan serexe ra. A nu duure fe nun sematɔe fe raba, a nu woyen ɲinnɛ nun mixi faxaxie ra. A ti Alatala kanke, a nu fe raba naxan mu rafan Alatala ma.

⁷ A naxa Asera kuye masolixi ti Alatala xa banxi kui. Alatala nu bara a masen Dawuda nun a xa di Sulemani be banxi naxan ma fe ra, «N bara Darisalamu nun yi banxi sugandi Isirayila bonsoe birin ya ma, n xili sabatide ra abadan.

⁸ N mu Isirayila kerima e xa boxi ma sonon, n naxan fixi e benbae ma, xa e sa birama n ma

yaamarie nun n ma sʻeriye fɔxɔ ra, n ma konyi Munsaxaxan masen e be.»

⁹ Kɔnɔ Isirayila mu Alatala xui suxu. E xa mangʻe Manasi naxa e xun ti kira jaaxi xɔn ma. E xa yunubie naxa dangi sie xa yunubie ra, Alatala naxee sɔntɔ Isirayila ya ra.

¹⁰ Na kui Alatala naxa a xa masenyi ti a xa namijɔnmʻe saabui ra, a falafe ra,

¹¹ «Yudaya mangʻe Manasi, i to bara yunubi raba dangife Amoriƙae ra, i a niya Yudayakae xa kuyee batu,

¹² n tan Isirayila Marigi Alatala xa a masen i be, n gbaloe ragoroma ne Yudaya nun Darisalamu ma, naxan findima tʻerenna ra mixi birin be.

¹³ N Darisalamu makiitima ne alɔ n a raba Samari ra ki naxe. N wo xa fe matoma ne alɔ n Akabu bɔnsɔe xa fe mato ki naxe. N Darisalamu mafindima ne a legere ma, alɔ pileti mafindima ki naxe a na ge maxade.

¹⁴ N na n ma jaama dɔnxɔe rabejinma ne, n e lu e yaxuie sagoe, e xun nakana, e halaki,

¹⁵ barima e bara fe raba naxan mu rafan n ma, e ti n kanke kabi n e benbae raminiƙi tʻemui naxe Misira bɔxi ra.»

¹⁶ Bafe Yudaya xun tife ra kira jaaxi xɔn ma, Manasi naxa Darisalamuka gbegebe man faxa tɔɔɔge kui.

¹⁷ Manasi xa taruxui dɔnxɔe, a fe jaaxi naxee birin naba, na sebeƙi Yudaya mangʻe xa taruxui kui.

¹⁸ A naxa laaxira, e naxa a ragata a benbae fe ma gaburi nde kui mangʻe banxi xanbi ra, mangʻe Usa ragata dennaxe. A xa di Amon naxa ti mangʻe ra a jɔxɔe ra.

Yudaya mangê Amon
(Yudaya Mangêe II 33:21-25)

¹⁹ Amon nu bara jê m̄x̄x̄j̄en nun firin s̄ot̄o, a ti mangê ra temui naxê. A naxa mangêya jê firin naba Darisalamu. A nga nu xili nê Mesulemeti, Xarusu naxan bari Yotoba bê.

²⁰ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a baba Manasi a raba ki naxê.

²¹ A naxa bira a baba xa kira f̄ox̄o ra fe birin kui, a naxa kuyee batu a baba naxee batu, a suyidi e bê.

²² A naxa m̄ēe a benbae Marigi Alatala ra, a mu bira a xa kira f̄ox̄o ra.

²³ A xa kuntigie naxa a yanfa, e a faxa a yetê banxi kui.

²⁴ K̄on̄o j̄ama naxa na yanfantee faxa, e a xa di Yosiya ti mangê ra a j̄ox̄ōe ra.

²⁵ Amon xa taruxui d̄on̄x̄ōe, a fe naxee birin naba, na sebexi Yudaya mangêe xa taruxui kui.

²⁶ E naxa a ragata a xa gaburi kui, mangê banxi xanbi ra, mangê Usa ragata dennaxê. A xa di Yosiya naxa ti mangê ra a j̄ox̄ōe ra.

22

Yudaya mangê Yosiya
(Yudaya Mangêe II 34:1-2)

¹ Yosiya jê solomasaxan nan nu a ra, a findi mangê ra temui naxê. A naxa mangêya jê tongo saxan nun keren naba Darisalamu. A nga nu xili nê Yedida, Adaya naxan bari Bosikati bê.

² A naxa fe raba naxan nafan Alatala ma, a a j̄ere a benba Dawuda xa kira x̄on̄ ma. A mu ba na kira ma fefe ma.

*Serexedube kuntigi saate kitaabui tofe
(Yudaya Mang'ee II 34:8-18)*

³ Yosiya xa mang'eya je fu nun solomasaxan nde ra, a naxa Asaliya xa di, Mesulama fan xa mamadi Safan sebeliti xee Alatala xa banxi, yi yaamari ra:

⁴ «Siga serexedube xungbe Xilikiya yire, a xa kobiri konti pama faxi naxan na Alatala xa banxi naade kantee xon ma.

⁵ A xa so walike xunyie yi ra, naxee joxo saxi Alatala xa banxi yailanfe xon ma. E xa a so walikee yi ra naxee na yire bulaxie yailanfe banxi xale ma,

⁶ nun xabuie, banxitie yi ra. A man xa findi wuri nun geme sare ra, walikee hayi na naxan ma Alatala xa banxi xa fe ra.

⁷ Kono e naxa na kobiri rawali ki maxorin e ma de, barima mixi tinxinxie nan e ra.»

⁸ Na temui serexedube xungbe Xilikiya naxa a fala Safan sebeliti be, «N bara won ma seriye kitaabui to Alatala xa banxi kui!» Xilikiya naxa a so Safan yi ra, Safan naxa a xaran folo a xui itexi ra.

⁹ Na dangi xanbi, a naxa siga mange yire, a dentegge sa mange be a falafe ra, «Kobiri naxan nu na Alatala xa banxi kui, i xa walikee bara na so walike xunyie yi ra naxee joxo saxi Alatala xa banxi yailanfe xon ma.»

¹⁰ A naxa yi masenyi fan sa na fari, a naxe, «Serexedube Xilikiya bara kitaabui nde so n yi ra.» Safan naxa a xaran mange be a xui itexi ra.

¹¹ Mange to seriye kitaabui xa masenyi me, a naxa a xa sosee iboo sunnunyi kui.

12 A naxa sɛrɛxɛdubɛ Xilikiya, Safan xa di Axikama, Mike xa di Akibori, Safan sɛbeliti, nun mangɛ rasima Asaya yamari,

13 «Wo siga Alatala maxɔrin n tan nun Yudaya nɔama bɛ yi kitaabui xa masenyi wama naxan falafe won bɛ, won naxan toxi. Alatala xa xɔnɛ bara gbo. A xɔnɔxi won ma, barima won babae mu tin birade yi kitaabui xui fɔxɔ ra, e mu jɛrɛ kira xɔn ma, naxan sɛbɛxi na kitaabui kui.»

14 Sɛrɛxɛdubɛ Xilikiya, Axikama, Akibori, Safan, nun Asaya naxa siga namijɔnmɛ ginɛ Xulida yire, Salumu xa ginɛ, Tikifa xa di, Xaraxasi xa mamadi. Na ginɛ nu sabatixi Darisalamu taa nɛɛnɛ nan kui, a nu mɛɛnima mangɛ xa sosee ma. Xɛɛrae to dɛntɛgɛ sa na ginɛ bɛ,

15 a naxa e yaabi, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: <Wo a fala wo xɛɛma bɛ,

16 a Alatala naxɛ a n gbaloe ragoroma nɛ yi bɔxi nun a xa mixie ma, alɔ Yudaya mangɛ a xaranxi yi kitaabui kui ki naxɛ.

17 E to bara n nabolo, e nu surayi gan ala gbɛtɛɛ bɛ e naxɛɛ yailanxi e yetɛ bɛlɛxɛ ra, n bɔjɛ bara te yi yire xili ma. A luxi alɔ tɛ naxan mu xubenma muku!>

18 Kɔnɔ wo a fala Yudaya mangɛ bɛ, naxan wo xɛɛxi bɛ Alatala maxɔrinde, wo naxɛ, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya:

19 I tan Yosiya to gaaxu n ya ra i i yetɛ magoro n tan Alatala bɛ n ma masenyi xa fe ra yi bɔxi nun a xa mixie xili ma, n bara i xa maxandi suxu. I to i xa sosee ibɔɔ sunnunyi kui, i fa wa n ya i, n bara i xui mɛ. Alatala xa masenyi nan na ki.

20 Na xa fe ra, i ragatama nɛ i benbae fɛ ma

bɔɲesa kui. I yae mu fama gbaloe birin tode, n naxee ragoroma yi yire ma.» Na dangi xanbi, na xɛɛrae naxa na masenyi dentɛgɛ mangɛ bɛ.

23

*Yosiya n̄ama ragbilenfe Ala ma
(Yudaya Mangée II 34:3-7,29-33)*

¹ Mangɛ naxa Yudaya nun Darisalamu forie birin xili.

² A naxa te Alatala xa banxi, n̄ama birin biraxi a fɔxɔ ra: Yudayakae, Darisalamukae, sɛrɛxɛdubɛɛ, namijɔnmɛɛ nun n̄ama birin, ke-life dimɛdie ma han a sa forie li. A naxa saate kitaabui xaran e bɛ, naxan to Alatala xa banxi kui.

³ Mangɛ nu tixi buntunyi nan na, a laayidi tongo birafe ra Alatala fɔxɔ ra, a xa a xa yaamarie, a xa sɛriyɛ, nun a xa masenyi birin nabatu a bɔɲɛ nun a nii birin na, alako na saate kitaabui xa masenyi xa kamali. Nama fan naxa na saate tongo.

⁴ Mangɛ naxa yamari fi sɛrɛxɛdubɛ kuntigi Xilikiya ma, nun a xa sɛrɛxɛdubɛɛ ma, nun Alatala xa banxi naade kantɛɛ ma, a e xa see birin namini Alatala xa banxi kui, naxee nu yailanxi Bali, Asera, nun kooremasee bɛ. A naxa sa e gan Darisalamu taa fari ma Sediron gulunba kui, e xube fa xanin Beteli.

⁵ A naxa kuyee xa sɛrɛxɛdubɛɛ ba, Yudaya mangɛ naxee ti surayi ganfe ra kuyee bɛ geyae fari Yudaya taae kui nun Darisalamu taa fari ma. E nu sɛrɛxɛɛ bama Bali kuyee, sogɛ, kike, nun tunbuie bɛ.

⁶ A naxa Asera kuye masolixi ramini Alatala xa banxi kui, a a xanin Darisalamu fari ma Sediron gulunba kui, a a gan han a findi te xube ra. A naxa na xube woli gaburie fari.

⁷ A naxa konkoe rabira Ala xa banxi kui, yene lae nu yene rabama dennaxe e xa kuyee xa fe ra. Ginee fan nu sosee yailanma Asera kuye be naa.

⁸ Yosiya naxa Yudaya serexedubee birin xili, e xa kuye batudee kana geyae fari, mixie nu surayi ganma serexee ra dennaxe, kelifa Geba ma han Beriseeba. A naxa kuye batudee kana, naxee nu na taa mangʻe Yosuwe xa naade sode de ra, nun taa naade sode de koola ma.

⁹ Serexedube naxee nu serexe bama kuyee be geyae fari, nee mu nu sigama Alatala xa serexebade yire Darisalamu, konɔ e nu sunbuma e ngaxakerenyi Alatala xa serexedubee ra, e nu taami lebinitare don nee ya ma.

¹⁰ Mangʻe Yosiya naxa serexebade nde kana naxan nu xili Tofeti, alako mixi yo naxa a xa di ba serexe gan daaxi ra Molo ko kuye be sonon. Na serexebade nu na Ben Hinoma xa gulunba nan kui.

¹¹ A naxa kuyee kana Alatala xa banxi sode de ra, naxee nu masolixi soe daaxie nun gise daaxie ra. Yudaya mangʻee nan nee ti naa so ge batufe ra. Nee nu na Natan Meleki xa konkoe nan fe ma Alatala xa banxi tete kui.

¹² Mangʻe naxa serexebade ndee kana, naxee nu na Axasi xa konkoe fe ma koore ra, Yudaya mangʻee nun Manasi naxee ti Alatala xa banxi tete kui. A to ge e kanade, a naxa e gan, a e xube woli Sediron gulunba kui.

¹³ Mangɛ naxa kuye batude ndee kana, naxee nu na Darisalamu yatagi, Kasare geya yire-fanyi biri ra, Isirayila mangɛ Sulemani naxan ti Asitarate bɛ, Sidɔnkae xa kuye jaaxi. A man naxa sɛrɛxɛbadee kana naxee nu tixi Kemosi bɛ, Mowabakae xa kuye jaaxi, a nun Mɔlɔkɔ bɛ, Amonikae xa kuye jaaxi.

¹⁴ A naxa na gɛmɛ masolixie ibutuxun, a naxa na wuri masolixie gan, a fa mixi faxaxi xɔrie rayensen na yire seniyentaree ma.

¹⁵ Yowasi naxa na mɔɔli raba Beteli sɛrɛxɛbade fan na, Nebati xa di Yerobowami naxan ti alako Isirayilakae xa yunubi raba. A naxa na sɛrɛxɛbade kana na yire itexi fari, a fa mɛnni nun na Asera kuye masolixi gan, a na birin findi tɛ xube ra.

¹⁶ Yosiya to gaburi ndee to geya mabiri, a naxa mixi faxaxi xɔrie tongo naa, a e gan na sɛrɛxɛbadee fari, alako a xa findi yire seniyentare ra, Alatala xa masenyi xa kamali alɔ namijɔnmɛ a fala ki naxɛ.

¹⁷ Na temui Yosiya naxa nama maxɔrin, a naxɛ, «Munse na yi gɛmɛ tɔnxuma ra naxan tixi be?» Mennikae naxa a yaabi, «Ala xa mixi nde xa gaburi nan a ra naxan keli Yudaya bɔxi ma, a wɔyɛn Beteli sɛrɛxɛbade xili ma, a fee fala i naxee rabaxi yi ki.»

¹⁸ A naxa a fala e bɛ, «Wo yi gaburi lu na, mixi yo naxa yi Yudaya namijɔnmɛ xɔrie tongo, a nun namijɔnmɛ xɔrie naxan keli Samari, nee tan xɔrie xa ragata e xa gaburie kui.»

¹⁹ Yosiya man naxa kuye banxie birin kana, Isirayila mangɛ naxee ti Samari taae kui, e nu

Alatala matandima naxee kui. Yosiya naxa na birin kana, alɔ a a raba ki naxɛ Beteli.

²⁰ A naxa na kuye xa sɛrɛxɛdubɛɛ faxa, a e xɔrie gan e xa sɛrɛxɛbadeɛ fari. A to gɛ na rabade, a naxa gbilen Darisalamu.

²¹ Mangɛ naxa yi yaamari fi jama ma, «Wo Saya Malekɛ Dangi sali raba wo Marigi Alatala xa binyɛ bun ma, alɔ a sɛbɛxi saate kitaabui kui ki naxɛ.»

²² Isirayila bɔnsɔɛ mu nu Saya Malekɛ Dangi sali raba na ki kafi kiitisae nu bɔxi yamarima tɛmui naxɛ. Na sali mu nu rabama Isirayila mangɛe nun Yudaya mangɛe xa waxati.

²³ Na rabaxi Yosiya xa mangɛya jɛ fu nun solomasaxan nde gbansan nɛ. A naxa na sali raba Alatala xa binyɛ bun ma Darisalamu.

²⁴ Yosiya man naxa mandurulae, naxee wɔyɛnma mixi faxaxie ra, sematoee, denbaya kuyee, kuye gbɛtɛɛ, nun se jaaxie, a naxa na birin jɔn Yudaya nun Isirayila bɔxi ma, alako Alatala xa sɛriyɛ xa rabatu naxan sɛbɛxi saate kitaabui kui, sɛrɛxɛdubɛ Xilikiya naxan to Alatala xa banxi kui.

²⁵ Isirayila mangɛ yo mu nu na naxan luxi alɔ Yosiya, naxan gbilenxi Alatala ma a bɔjɛ, a nii, nun a senbɛ birin na, alɔ Annabi Munsa xa sɛriyɛ a masenxi ki naxɛ. Kabi a waxati han a dangi xanbi, a maniye yo mu sɔtɔ.

²⁶ Hali na birin to raba, Alatala xa xɔnɛ mu gbilen Yudaya fɔxɔ ra, Manasi xa fe rabaxie saabui ra, a a matandi naxee kui.

²⁷ Alatala naxa a masen, «N Yudaya fan makuyama nɛ n ya tode ra, alɔ n a rabaxi Isiray-

ila ra ki naxe. N ma taa sugandixi Darisalamu raboloma ne, a nun n ma banxi, n a masen dennaxe xa fe ra, <N xili luma be ne.>»

²⁸ Yosiya xa taruxui donxoe, a fe fanyi naxan birin naba, na sebexi Yudaya mangʻe xa taruxui kui.

²⁹ Na temui Misira mangʻe Firawuna, naxan xili Neko, naxa siga Asiriya mangʻe gere de Efirati xure mabiri. Yosiya to mini a gere ki ma, Firawuna naxa a faxa Megido.

³⁰ Yudayakae naxa a fure baki soori ragise nde kui, e a xanin keli Megido sigafe ra Darisalamu, e sa a ragata a xa gaburi kui. Nama naxa a xa di Yehowaxasi tongo, e ture surusuru a xunyi ma, e a ti mangʻe ra a baba noxoe ra.

*Yudaya mangʻe Yehowaxasi
(Yudaya Mangʻe II 36:2-4)*

³¹ Yehowaxasi ne mononen nun saxan nan nu a ra, a ti mangʻe ra temui naxe. A naxa kike saxan mangʻeya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Xamutali, Yeremi xa di naxan keli Libina.

³² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a benbae a raba ki naxe.

³³ Firawuna naxan xili Neko, na naxa no a ra, a a xiri yolonxoniyi ra Ribila, Xamata boxi ma. Neko naxa duuti fife ti Yudaya ma, naxan findi gbeti kilo wulu saxan nun xema kilo tongo saxan na.

³⁴ A naxa Yosiya xa di Eliyakimi ti mangʻe ra a baba Yosiya noxoe ra. A naxa a xili masara Yehoyakimi ra. A naxa Yehowaxasi suxu geelimani ra, a a xanin Misira boxi ma. Yehowaxasi naxa faxa naa.

³⁵ Yehoyakimi naxa Yudayakae yamari e xa duuti fi e xa naafuli xasabi ma, alako a xa gbeti nun xɛɛma fi Firawuna Neko ma, a a yamarixi naxan na.

*Yudaya mangɛ Yehoyakimi
(Yudaya Mangɛ II 36:5-8)*

³⁶ Yehoyakimi jɛ mɔxɔɾɛn nun suuli nan nu a ra, a findi mangɛ ra tɛmɔi naxɛ. A naxa mangɛya jɛ fu nun keren naba Darisalamu. A nga nu xili nɛ Sebida, Pɛdaya xa di naxan keli Ruma.

³⁷ A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, alɔ a benbae a raba ki naxɛ.

24

Yudaya mangɛ Yehoyakimi

¹ Yehoyakimi xa mangɛya waxati, Babilɔn mangɛ Nebukadansari naxa gere rakeli a ma. Yehoyakimi naxa lu a xa nɔɛ bun ma jɛ saxan, kɔnɔ na dangi xanbi a naxa a matandi.

² Alatala naxa Kalidikae, Aramikae, Mowabakae, nun Amonikae rakeli, e xa fa a gere. A nee xɛɛ nɛ e xa fa Yudaya sɔntɔ, alɔ a masenxi ki naxɛ a xa konyi namijɔnmɛɛ saabui ra.

³ Na raba Alatala xa yaamari nan ma, barima a nu wama Yudakae makuyafe a ra e xa yunubie xa fe ra, e naxee matinkan Manasi fɔxɔ ra.

⁴ A man nu wama e paxankatafe Manasi xa tɔɾɛgɛ xa fe ra, naxan a niya a xa Darisalamuka gbege faxa. Alatala mu wa dijɛfe na fe ma.

⁵ Yehoyakimi xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe naxan birin naba, na sebeɛi Yudaya mangɛɛ xa taruxui kui.

⁶ Yehoyakimi naxa ragata a benbae fe ma. A xa di Yehoyakini naxa ti mangʻe ra a ꝓꝓꝔe ra.

⁷ Misira mangʻe mu mini a xa bꝓxi kui sꝓnꝓn, barima Babilꝓn mangʻe nu bara a xa bꝓxi birin ba a yi ra, kelife ra Misira susude ma, han a sa Efirati xure li.

*Yudaya mangʻe Yehoyakini
(Yudaya Mangʻe II 36:9-10)*

⁸ Yehoyakini ꝓe fu nun solomasaxan nan nu a ra, a findi mangʻe ra temui naxe. A naxa mangʻeya kike saxan naba Darisalamu. A nga nu xili Nexuseta, Elinatan xa di, naxan keli Darisalamu.

⁹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alꝓ a baba a raba ki naxe.

¹⁰ Na waxati Babilꝓn mangʻe Nebukadansari xa soorie naxa siga Darisalamu gerede. E naxa na taa rabilin, alako mixi yo naxa so, mixi yo naxa mini.

¹¹ Babilꝓn mangʻe Nebukadansari naxa fa, a ti taa yatagi a xa soorie nu taa rabilinfe temui naxe.

¹² Na temui Yudaya mangʻe Yehoyakini naxa a yete so Babilꝓn mangʻe yi ra, a tan, a nga, a rasi-mae, a xa kuntigie, nun a xa banxi meenimae. Babilꝓn mangʻe naxa a findi geelimani ra a xa mangʻeya ꝓe solomasaxan nde ra.

¹³ A naxa naafuli birin tongo naxan nu ragataxi Alatala xa banxi nun mangʻe xa banxi kui. A naxa yirabase xema daaxie ibolon a xuntunyie ra, mangʻe Sulemani naxee yailan Alatala xa banxi xa fe ra, alꝓ Alatala a yamari ki naxe.

¹⁴ A naxa Darisalamukae birin xanin. Kuntigie, soori fanyie, walikae, nun xabuie birin. E birin

nalanxi mixi wulu fu. A setaree nan gbansan lu naa.

¹⁵ A naxa Yehoyakini xanin Babilon, a tan, a nga, a xa ginɛɛ, a xa kuntigie, nun a xa boxi senbermae,

¹⁶ soori wulu solofere, nun xabui wulu keren. Mixi naxee birin nu noma gere sode nu na na nama ya ma. Babilon mangɛ naxa e birin xanin Babilon boxi ma.

¹⁷ A naxa Yehoyakini soxo Mataniya naxa ti mangɛ ra a joxoe ra. A naxa a xili masara Sedekiya.

Yudaya mangɛ Sedekiya

(Yudaya Mangɛɛ II 36:11-16, Annabi Yeremi 39:1-7, 52:1-11)

¹⁸ Sedekiya je moxoren nun keren nan nu a ra, a ti mangɛ ra temui naxe. A naxa mangɛya je fu nun keren naba Darisalamu. A nga nu xili ne Xamutali, Yeremi xa di naxan keli Libina.

¹⁹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo Yehoyakimi a raba ki naxe.

²⁰ Alatala nu bara yi fe birin nagiri Darisalamu nun Yudaya ma a xa xone kui. A e makuya a ra na nan ma. Na dangi xanbi, Sedekiya naxa Babilon mangɛ matandi.

25

Nebukadansari Darisalamu suxufe

(Yudaya Mangɛɛ II 36:17-21, Annabi Yeremi 52:3-30)

¹ Babilon mangɛ Nebukadansari xa mangɛya je solomanaani nde, kike fu, xi fu nde ra, a naxa fa a nun a xa soori gali ra Darisalamu gere xili

ma. E naxa yonkin taa rabilinyi ra, e se nde ti alako e xa nɔ tede tɛtɛ fari.

² Taa naxa lu suxui kui han mangɛ Sedekiya xa mangɛya jɛ fu nun keren nde ra.

³ Kike naani nde xi solomanaani nde ra, kaame to bara nu sɛnbɛ sɔtɔ taa kui, donse yo mu nu na nama yi ra sɔnɔn,

⁴ taakae naxa yale ti taa tɛtɛ ma kɔɛ ra, sɔɔri sɛnbɛmae fa mini naadɛ ra naxan na tɛtɛ firinyie tagi, mangɛ xa malabude fɛ ma, e fa siga Araba fili ma. Kalidikae nu yonkinxi taa rabilinyi.

⁵ Kalidikae to taa sɔɔrie to e gi ra, e naxa bira e xa mangɛ fɔxɔ ra, e fa a suxu Yeriko fili ma. Mangɛ xa sɔɔrie naxa e gi a xun ma, e yensen yɛ.

⁶ Kalidikae naxa mangɛ suxu, e a xanin Babilɔn mangɛ xɔn ma Ribila. Mɛnni e naxa a makiiti.

⁷ E naxa Sedekiya xa die kɔn naxaba a ya xɔri, e fa a tan yae kana. Na dangi xanbi, Babilɔn mangɛ naxa a xiri wure gbeeli yɔlɔnxɔnyi ra, a a xanin Babilɔn.

Nebukadansari Darisalamu kanafe

⁸ Kike suuli nde xi solofere nde ra, Nebukadansari xa mangɛya jɛ fu nun solomanaani nde nan nu a ra Babilɔn xun ma, Nebusaradan Babilɔn mangɛ xa sɔɔri xunyi naxa siga Darisalamu.

⁹ A naxa Alatala xa banxi, mangɛ xa banxi, nun Darisalamu banxi xungbe birin gan.

¹⁰ Kalidikae xa sɔɔri naxee nu na a fɔxɔ ra, e naxa tɛtɛ rabira naxan nu Darisalamu rabilinxi.

¹¹ Nebusaradan, Babilɔn sɔɔri mangɛ naxa Darisalamu nama dɔnxɔɛɛ xanin Babilɔn, naxee

nu luxi taa kui, nun naxee e yete so Babilon mang'e yi ra.

¹² Kono a naxa tin setare ndee tan xa lu naa, e xa nu boxi rawali, e nu weni bilie si.

¹³ Kalidikae naxa see tongo naxee yailanxi wure gbeeli ra, e e raxunu alako e xa na wure gbeeli xanin Babilon. Na kui, e naxa kinki firin, ye sase xungbe, nun a doxodee kana.

¹⁴ E naxa Alatala xa banxi tundee, pelie, finee, tonbilie, nun yirabase birin tongo, naxee nu yailanxi wure gbeeli ra.

¹⁵ A naxa yirabasee nun potie fan birin tongo naxee nu yailanxi xema nun gbeti ra.

¹⁶ Banxi kinki firinyie, ye sase xungbe naxan xili «baa,» a doxode naxee nu na a bun ma, Sulemani naxee yailan Alatala xa banxi be, na birin findixi wure gbeeli gbege nan na, naxan xasabi mu nu noma kolonde.

¹⁷ Na banxi kinki firinyie xa maiteya nu nongon ya fu nun solomasaxan lima. Na kinki xunyie nu yailanxi wure gbeeli nan na, e masoli kobe bogi maniyee ra. Nee xa maiteya nu nongon ya saxan lima.

¹⁸ Babilon soori mang'e naxa serexedube kuntigi Seraya, serexedube firin nde Sefaniya, nun horomobanxi naade makante saxanyie xanin a xun ma.

¹⁹ A naxa yi mixi xungbee fan xanin: soori mang'e, mang'e rasima suuli, kuntigi nde naxan nu soorie sugandima, nun na kuntigi xa mixi tongo senni.

²⁰ Babilon soori mang'e Nebusaradan naxa na mixi birin xanin Babilon mang'e xon ma Ribila.

²¹ Babilon mangʻe naxa e faxa Ribila, Xamata boxi ma. Yudayakae rakelixi e xa boxi ma na ki nʻ.

Yudaya mangʻe Gedalaya
(*Annabi Yeremi 40:7-9, 41:1-3*)

²² Nebukadansari nama donxʻe naxan lu Yudaya, a naxa Axikama xa di, Safan xa mamadi Gedalaya, findi e xa mangʻe ra.

²³ Isirayila soori mangʻe to a kolon a Babilon mangʻe bara Gedalaya ti mangʻe ra, e birin naxa siga a xʻebude Misipa nun e xa soorie ra. Na soori mangʻe xilie nan ya: Netaniya xa di Sumayila, Kareya xa di Yoxanan, Tanxumeti xa di Seraya Netofaka, nun Maakaka xa di Yaasaniya.

²⁴ Gedalaya naxa laayidi tongo e tan nun e xa soorie bʻ, a naxʻe, «Wo naxa gaaxu Kalidikae ya ra. Wo lu yi boxi ma Babilon mangʻe xa yaamari bun ma, na kui wo xa fe sooneyama nʻ.»

²⁵ Konʻ a kike solofere nde ra, Netaniya xa di Sumayila, naxan tanun findi Elisama ra mangʻe bonsoʻe ya ma, naxa fa a nun mixi fu ra, e fa Gedalaya faxa, a Yudakae nun Kalidikae faxa, naxee nu na a sʻeti ma Misipa.

²⁶ Na kui nama birin, forie, dimedie nun soori mangʻe naxa e gi e siga Misira boxi ma, barima e nu gaaxuxi Kalidikae ya ra.

Efli Merodaki hinnʻfe Yehoyakini ra
(*Annabi Yeremi 52:31-34*)

²⁷ Yudaya mangʻe Yehoyakini xa sigʻe nʻe tongo saxan nun solofere nde ra Babilon boxi ma, a kike fu nun firin nde, xi mʻoxʻen nun solofere

nde ra, Babilon mangɛ Efili Merodaki naxa Yudaya mangɛ Yehoyakini ramini geeli.

²⁸ A naxa hinne a ra, a a xa kibanyi radangi mangɛ gbɛtɛe ra, a tan nun naxee nu a ra Babilon boxi ma.

²⁹ A naxa a xa geelimani sosee masara, a nu fa lu a dɛge ra mangɛ xa teebili ra temui birin.

³⁰ Babilon mangɛ naxa a ꞓꞓꞓ sa a xa fe xon ma a fanyi ra a xa simaya birin kui.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2